

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

**beseda materina,
kolika blagodat človeku
od Boga!**

IVAN PREGELJ

PREVARA... IDEALIZEM... UPANJE...

Luka Dolenjc

Mladi slovenski rod se prebuja. Že nekaj let nazaj z velikim zanimanjem spremljamo in hkrati ugotavljamo, da je, lahko že rečemo, na pohodu nova slovenska narodna pomlad z bogato vsebino in zamislijo na vseh področjih slovenskega narodnega življenja, predvsem pa na verskem, jezikovnem, narodno-kulturnem in gospodarsko-političnem. Poleg tega tudi opažamo oživiljanje slovenskega demokratičnega političnega procesa, katerega so slovenski komunisti po uzurpaciji svoje oblasti, s svojo krvavo diktaturo popolnoma prekinili in ki je, kot dobro vemo, neobhodno potreben za vsestransko slovensko narodno rast in napredek.

PREVARA...

Danes slovenska mladina v matični domovini pogumno, brez strahu, kritično ugotavlja, da je bila zapeljana, prevarana in izkoriščana v zgolj komunistične, partijske namene in cilje, ki pa so bili slovenskemu narodu vedno tuji, krivični in prav zato škodljivi.

Mladi slovenski rod zdaj že neprestano, večkrat z neljubimi in - po izjavi slovenskega komunističnega funkcionarja, ki v Belgradu s srbskimi načrti pomaga uničevati slovenski narod - nepotrebnimi vprašanji vznemirja in budi otopelo vest starejšemu slovenskemu rodu, ne samo komunističnemu, temveč tudi pripadnikom slovenskih predvojnih političnih grupacij, vključno povojnim nosilcem slovenskemu narodu škodljivih političnih pogledov.

Biti prevaran v mladih letih ima za prevaranca lahko večkrat usodne, nepopravljive posledice. In če je idealizem, kot pravijo vzgojitelji mladine, v zrelih letih uresničena zamisel, gledanje in prizadevanje idealne mladosti, potem so slovenski komunisti ta slovenski mladostni idealizem s svojo diktaturo in genocidno politiko popolnoma onemogočili, oziroma speljali na napačno, slovenskemu narodu škodljivo pot.

V čem so pravzaprav slovenski komunisti prevarali slovensko mladino? V glavnem v laganju, prikrojevanju komunistični partiji v prid in napačnem prikazovanju slovenskih zgodovinskih dogodkov in sicer:

- Slovenski mladini namerno prikrivajo, da je slovenska komunistična partija od nacistično-sovjetske prijateljske in nenapadalne pogodbe, katero sta podpisala Ribbentrop in Molotov 24. avgusta 1939. leta naprej, zlasti pa ob Hitlerjevem napadu 6. aprila 1941 leta na kraljevo Jugoslavijo, odkrito sodelovala z nacistično Nemčijo in sabotirala vsak odpor proti njej.

- Slovenska komunistična krvava revolucija, ki jo je kominterna vsilila slovenskemu narodu, ni bila primerna pot, ne potrebna za rešitev slovenskega socialnega vprašanja. Do neke mere akutno nerešeno slovensko socialno vprašanje bi lahko bolj uspešno in brez žrtev rešili v zadovoljstvo vseh prizadetih in v dobrobit celotnega slovenskega naroda.

- Slovenski komunisti so vse tiste, ki se niso strinjali z njimi ne hoteli z njimi sodelovati, enostavno obsodili za narodne izdajalce. Ker pa je bil slovenski narod v veliki večini proti komunizmu, je bil po komunistični dialektični logiki, bolje rečeno, komunističnemu dialektičnemu nasilju, v celoti izdajalski.

- Slovenski komunisti so s svojim terorjem in pobijanjem nedolžnih Slovencev takorekoč priklicali v življenje vaše straže in kasneje slovenske domobrance.

- Slovenski partizani so se prvenstveno borili proti slovenskemu narodu, ki je bil v veliki večini proti komunizmu, ne pa proti okupatorjem, kakor to sami poudarjajo.

- Krvava revolucija in teror sta bila slovenskim komunistom potrebna, tako-rekoč edina pot, da so prišli na oblast.

- Toliko opevana "komunistična osvobodilna borba" slovenskega naroda ni osvobodila, ne krajevno združila. - Kje je Porabje?, kje Koroška?, kje Primorska? - pač pa snovno in duhovno zaslužnjila in ga s svojo zdaj že štirideset let trajajočo genocidno politiko pripeljala na rob propada.

- Množično pobijanje, mučenje vernih in narodno zavednih Slovencev protikomunistov, iz vseh področij slovenskega narodnega življenja. Največ žrtev je bilo na deželi. Ker je bil slovenski kmet najbolj odločen protikomunist, se je vse sovraštvo zgrnilo prav naj. Komunisti so s tem divjanjem uničili najmočnejši steber slovenskega naroda: kmeta! Mladina enostavno ne more verjeti neprestanemu partijskemu zatrevanju, bolje rečeno, natolcevanju, da so bili vsi ti desetisoči in čez mučenih Slovencev v Kočevskem Rogu, Teharjih, Celju, Mariboru, Jesenicah, Št. Vidu, Škofji Loki... in drugih krajih Slovenije, izdajalci slovenskega naroda. Poudarjam: bili so verni, narodno zavedni, da, protikomunisti, nikoli pa ne izdajalci! Med temi tisočimi žrtvami so bili izdajalci tudi dojenčki, komaj shojeni otroci; nedorasle deklice in fantki!

- V načrtnem naseljevanju pripadnikov drugih južnoslovanskih narodov v Sloveniji.

- Svobode ni! Bratske enakosti oziroma edinosti ni bilo ne v predvojni kraljevi Jugoslaviji, ne v povojni komunistični Titovi Jugoslaviji in je tudi v sedanji potitovski Jugoslaviji ni! Slovenski narod je zaslužjen in vsestransko izkoriščan!

IDEALIZEM

- Čeprav so komunisti slovensko mladino vseskozi izkoriščali, speljavali v partijske mreže in varali, ni jim pa uspelo ubiti idealizma do življenja in v

Dan svobodne slovenske besede, svobodnega slovenskega narodnega kulturnega ustvarjanja

Iz različnih razlogov so številni Slovenci v zadnjih dvesto letih zapuščali svojo rodno domovino Slovenijo.

S praznimi rokami in s solznimi očmi so se podajali na dolgo, nepoznano pot, ki jih je vodila v še bolj nepoznani svet, tuje kraje.

Kamorkoli pa so prišli, povsod so se organizacijsko povezali, zgradili cerkve in prosvetne domove; ustanavljali slovenske šole, finančne institucije... ipd...

Na teh trdnih temeljih so v tujem svetu, novi krušni domovini, zrasle "Slovenije v malem", oaze svobodnega slovenskega življenja, danes edine zelenice v puščavi slovenske komunistične krvave diktature, v katerih se, čeprav daleč stran od rodni slovenskih krajev, ohranjajo in krepe slovenske narodne vrednote, tudi svetinje imenovane, in prav s tem tudi svoboda, ki je neobhodno potrebna za vsestransko slovensko narodno rast in napredek.

V tej svobodi se je v "malih Slovenijah" na tujem razvila živahna vsestranska slovenska kulturna delavnost, ki je tekom let rodila bogate sadove.

Slovenci smo lahko ponosni na te velike duhovne in kulturne pridobitve, sadove, ki so zrasli daleč proč od Slovenije, v tujem svetu.

Te vidne uspehe in številne sadove v vseh mogočih oblikah, si bomo lahko od blizu ogledali na dvodnevni RAZSTAVI SLOVENSKE SVOBODNE BESEDE IN SVOBODNEGA SLOVENSKEGA NARODNO-KULTURNEGA USTVARJANJA, ki bo dne 28. in 29. marca v Slovenskem domu na 864 Pape Ave. v Torontu.

Pokažimo s številnim obiskom - slovenska šolska mladina je še prav posebno vabljen! - da znamo ceniti duhovno in slovensko narodno kulturno bogatstvo, ki je lahko v ponos in v korist slovenskemu narodu v celoti, prav tako tudi deželam, v katerih živimo!

Slovensko-kanadski svet

njej ne zatemniti spoštovanja do slovenskih narodnih vrednot, tudi svetinj imenovanih. Slovenske narodne vrednote kot npr.:

slovenski materin jezik, vera katoliška, slovenske navade, slovenska narodna zavest, ljubezen do slovenske zemlje, skupna, vseslovenska povezanost in pripravljeno braniti te svetinje, so slovenski komunisti vsa povojna leta načrtno zapostavljali, zaničevali in naravnost teptali. Danes oživljene slovenske narodne vrednote že krepko povezujejo mladi slovenski rod v matični domovini, zamejstvu in zdomstvu v borbi za resnično slovensko narodno svobodo, ki pa je bo, kot dobro vemo iz mnogih izkušenj, mogoče uresničiti in doseči le v svobodni, mednarodno priznani slovenski državi: Sloveniji!

UPANJE

- Z oživitvijo slovenskih narodnih vrednot in povezave mladega slovenskega rodu pa nam je vsem dano vedro upanje, da "vremena"... Slovincem kjerkoli že, "bodo se zjasnila"! Pot je nakazana. Slovenska zemlja je napojena s krvjo vernih in narodno zavednih Slovencev. Prepričan sem, da vse te številne žrtve niso bile zamanj.

- Slovenski narod bo zopet zaživel v svobodi in se s svojo svobodno slovensko, mednarodno priznano državo Slovenijo neposredno priključil v bodočo skupnost ZDRUŽENE, in vsaj do neke mere narodno zadovoljivo pomirjene Evrope!

slovenska DRŽAVA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

1987 - 1988
Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Avenue, Toronto, Ont. M6G 2T5

SLOVENSKA DRŽAVA IZHAJA ENKRAT MESEČNO

GLAVNI UREDNIK: VLADIMIR MAUKO
P. O. BOX 393, STATION "A", MILLOWDALE
ONTARIO, CANADA M2N 5T1

UREDNIK ZA ARGENTINO: MARTIH DUH
CALLE 105, No. 4311
VILLA BALLESTER, ARGENTINA

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12. za Argentino in Brazilijo
po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija, Italija in druge
države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pravec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

TORONTO

Avsenik Anica in Joža sta praznovala 21. februarja t. l. 25 letnico poroke. Prijatelji, predvsem lovci z Mirom Rakom na čelu, so jima pripravili lep večer. Ta zakonski par je zelo cenjen, ker so v kljub velikemu uspehu v Kanadi ostali zvesti slovenski družbi in našim tradicijam. Joža je bil dolgoletni predsednik lovskega kluba.

Na večeru so predstavili vso družino. Najstarejši sin je imel lep govor.

Kljub njegovim, komaj 23 letom, že vodi veliko mehanično podjetje. Druga generacija tako polagoma stopa po stopinjah slovenske prve emigracije.

Diskriminacija. I. D. v Naših Novinah feb. 19. 1987 se pritožuje, da koledar SIM (Slovenske izseljenske Matice) ne priobčuje zadev izseljencev iz Argentine in predavaj v Dragi. Nam se zdi, da je I. D. zgubil smisel za slovensko realnost. Odkar obstoji monopol partije v Sloveniji, se ni, in verjetno ne bo poročal o delu in dosežku izseljencev in **zamejcevc**, ki jih SIM ne šteje med "naše". Povsem tako kot NN v Toronto, kjer boš tudi zaman iskal dopisa, pisma uredniku iz slovenske opozicije. Izgleda, da bo kmalu lažje pisati v Pravdo in **Izvestije** kot v Delo, Nedeljski Dnevnik in Rodno Grudo.

Milwaukee, Wisconsin, USA

Slovenska skupnost v letu 1986: V društvih, **zdrženjih** in v cerkvi je še ljudi, ki še slovensko čutijo in nesebično delajo po svojih zmožnostih in močeh v prid slovenstva in katoliške vere. V preteklem letu je bilo več zanimivih dogodkov na narodnem, kulturnem in verskem polju.

Slovensko kulturno društvo Triglav. Društvo odlično vrši svoje poslanstvo. Nastopa samostojno ali pa tudi z drugimi društvi ob raznih prilikah. Triglav park je središče družabnega in kulturnega udejstvovanja med letom. Nešteto lepih dni so obiskovalci preživeli tu in mnogo truda je bilo darovano na uspeh prireditve, ureditve ter vzdrževanja krasnega parka. Nekaterim je tam drugi dom, vsem pa veselo snidenje ro-

jakov. Vsakoletne prireditve so: Materinski dan, Spominski dan za protikomunistične žrtve, Misijski piknik, dva društvena piknika, Športni dan in Vinska trgatve. Tu so se vršile tudi svadbe in družabna srečanja manjših društev katere zaključuje ZSPB Tabor z Martinovarjem, Pustna zabava in Miklavževanje pa sta v cerkveni dvorani sv. Janeza Evangelista.

Slovenska radijska oddaja. Vodita jo Vlado in Izabela Kralj že mnogo let z velikim uspehom, saj imata vedno več poslušalcev in podpornikov. Naša srčna želja je, da bi nas še dolgo osrečevala kot doslej. Hvaležni smo vama vsi poslušalci. Veselje in žalost nam oznanjata z novicami, s kulturo in zabavo pa nas povezuje v srečno slovensko skupnost v našem mestu in okolici, ki je dosegljiva tudi tistim, ki se radi dela, boleznimi ali starosti ne morejo udeleževati slovenskega življenja.

Župnija sv. Janeza Evangelista. Slovenska narodna župnija sv. Janeza Evangelista je bila ustanovljena pred 70 leti, že prej pa je bila ustanovljena slovenska narodna župnija v predmestju West Allisu. Pri sv. Janezu smo praznovali 70 letnico 28. decembra 1986. Slovenske maše se je udeležilo precej Slovencev, ki spadajo v župnije, kjer žive, ker se je župnija sv. Janeza, prvotno v mestu Milwaukee, premestila v Greenfield, in je postala mešana, torej ne več samo za Slovence. Po sv. maši smo v dvorani slišali kratke nagovore in imeli predstavitev najstarejših članov in tudi bivših faranov, več navzočih spada že nad 50 let in več v to faro. Videli smo tudi slike od ustanovitve do danes, nato so nas pogostili z zajtrkom. Prihodnje praznovanje bo ob 75 letnici.

Pater Peter Jakopec OFM. Pri sv. Janezu smo dobili novega kaplana. Pater Peter Jakopec OFM nam po slovensko mašuje in se udejstvuje tudi na drugih poljih. Izdaja listič "Slovenec", namerava uvesti slovensko šolo.

Prireditve. Župnija sv. Janeza Evangelista je povabila čikaško mladino pri sv. Štefanu na gostovanje z božično igro za 31. januar 1987. Prihodnji mesec pa se nam obeta Prešernova proslava.

Slovenska umetniška skupina na University of Wisconsin-Milwaukee. Slovenska umetniška skupina pri tukajšnjem državnem vseučilišču lepo napreduje. Nastopa s petjem, ki ga vodi prof. dr. Leo Muškatevc, plesi, baleti in deklamacijami v priredbi gospe Izabele Kralj. V tem okviru sta imela jeseni (septembra) predavanja o slovenski preteklosti in sedanjosti prof. dr. Bogdan Novak in dr. Ciril Žebot v angleščini. Mnogi udeleženci so prvič slišali, da imamo Slovenci tako staro in zanimivo zgodovino. Nad 300 let so bili naši

predniki svobodni ali pa so vsaj uživali notranjo samostojnost pod svojimi knezi. Na Koroškem je bil Edgar zadnji in odstavljen od Frankov med leti 820-822. V Panoniji je samostojno vladal Kocelj, ki je tudi sprejel sv. brata Cirila in Metoda, v letu 874 pa je izginil neznan kam. Zamenjal ga je frankovski grof Gozvin. V tem letu so naši predniki izginili iz politične zgodovine, postali frankovski podložniki, kljub mnogim uporom in prizadevanjem nas tujci še danes izkoriščajo. Ta burka je stara že nad tisoč let. Slovincem v vsej zgodovini ni nihče pomagal; vsako uslugo pa je narod drago preplačal. S svojimi deli in sposobnostmi je dokazal, da je zmožen in hoče samostojno živeti, zato tudi vreden svobodne in samostojne slovenske države.

Med drugim tudi. V Milwaukeeju izhaja tudi Sokolski Vestnik. Njegovi somišljeniki praznujejo 1. december kot narodni praznik. Lojze Galič pridno poroča v Ameriški Domovini o dogodkih v našem mestu in ureja triglavski kotiček; za svoja leta ima dovolj dela in letanja. Zveza slovenskih društev v našem mestu, USPEH, je bila ustanovljena pred leti, ko so v tukajšnjem muzeju postavili slovensko kočjo. Zgraditev in vzdrževanje je treba plačati, zato je treba dela prireditve, da krije stroške. Odvetnik Karel Dovnik zbira sklad za pospeševanje slovenske kulture. Nehvaležno delo je to. Kot smo brali v A. D. so na Koroškem odkrili tudi Slovence v Argentini. Bolje pozno kot nikoli.

Buenos Aires

Gost iz Ljubljane, lazarist dr. Anton Stres je govoril na 16. kulturnem večeru Slovenske kulturne akcije v Osrednjem slovenskem domu v Buenos Aires, o človeških pravicah in modernih ideologijah. Pozornost navzočih je bila večina bivših beguncev žrtev najbolj globalnega teptanja najosnovnejših človeških pravic med komunistično revolucijo in še po končani vojni, - je bila razumljivo bolj osredotočena na razpravo, na kateri so se porajala konkretna vprašanja o izpolnjevanju človeških pravic v Sloveniji. Razgovor, v katerem je poseglo tudi več bivših domobrancev, je ugotovil očitno odsotnost človeških pravic v domovini. V republiki Sloveniji se bistveno ni ničesar spremenilo!

Charlotte Stuijt, bivša učenka pokojnega glasbenika Draga M. Šijanca, in dirigentka simfoničnega orkestra "San Isidoro" s 60 godbeniki, se je ob priliki koncerta, posvečenega Lisztu, spomnila v programski knjižnici prof. Šijanca z naslednjim posvetilom: V spomin mojemu, pred kratkim preminulemu profesorju Draga M.

Šijanču (Mariano Drago za argentinsko glasbeno okolje), ki je dirigiral Lisztov "Orfej" pred 42 leti v Ljubljani (Slovenija).

Ob priliki gostovanja znane pevke Bernarde Fink, hčerke političnega emigranta, v Ljubljani, so tamkajšnji uradni časopisi izmaličili ime in resnični prikaz prof. Lojzeta Gerziniča kot skladatelja. Označba politični emigrant je namreč v Sloveniji nevarna in zato še vedno nezaležena.

Božja poslanka Smrt je za božične praznike iznova zamahnila v slovenske vrste. Na sam Sveti Božič nam je iztrgala v San Luisu ugledno slovensko mater gospo Havelkovo, naslednji dan pa podjetnika g. Dolinarja Lojzeta, upravnika domobranskega lista "Vestnik".

Vsem sorodnikom naše sožalje!

T. Š.

IZ KOROŠKE

Prof. Jank Messner. Teleks je 15. januarja 1987 pisal o razgovoru s profesorjem. Kot je znano, je ta osebno obiskal Nikarago. V objavljenem razgovoru je najboljša tale označba novega življenjskega položaja, ki ga je ustvaril novi, po Messnerju, najboljši režim: "Mnogi Nikaraguanci lahko prvič v življenju stoje v vrstah pred prodajalnici živil in nepotrebnih oblačil."

Soglašamo (!), s tem simbolom komunističnega gospodarstva, - po vsem svetu!

Avstrijski prezir. 4. in 5. decembra 1986 je bil na uradnem obisku pri deželni glavarju Wagnerju v Celovcu predsednik slovenske vlade D. Šinigoj. Po razgovoru je Šinigoj izjavil, da mu je Wagner obljubil, da ne bo spremembe v šolstvu brez sodelovanja in pristanka prizadete narodne skupnosti Slovencev. Govori se, do obstaja možnost uvesti za slovenske otroke posebne razrede in celo šole. Nekak južno-afriški apartheid. Še isti dan je bila potem tiskovna konferenca, kjer pa je Wagner izjavil, da bodo stranke svoje načrte o šolstvu uresničile, če ne bo soglasja s koroškimi Slovenci. Tako prezirljivo je Wagner požrl svojo besedo Šinigoju! Tak je bil tudi stalno prezir uradne Avstrije do Slovencev! To je mogoče tudi prav! Slovenci bomo imeli toliko več razlogov proti nerazumevanju in nedemokratičnosti Avstrije.

Današnja številka S. D. nosi zaporedno številko 13. in prosimo bralce, da to upoštevajo! (Uprava).

25 letnica Amnesty International. Ta organizacija je najbolj poznana po intervencijah po celem svetu, predvsem **zadeva** političnih pripornikov. Poznana je tudi naši skupnosti, saj je intervenirala v slučaju sodnika Miklavčiča in časnikarja Blažiča. Pogosto intervenira tudi v Hrvaški, kjer je preganjanje "verbalnih zločinov" (par. 133) neprimerno ostrejšo kot v Sloveniji.

TAKO SE JE ZAČELO...

Pobitim v spomin

Na dan mrtvih se spominjam vseh mrtvih soborcev-domobrancev, predvsem onih v Kočevskem Rogu in znanih ter neznanih grobov širom Slovenije; namesto sveče in cvetja pa poklanjam v tiskovni sklad »Katoliškega glasa« 100.000 tir.

Levstik Vinko

TAKO SE NE DELA V SPOMIN POBITIH!

Na Radio Trst A je uredništvo Katoliškega glasa objavilo nekaj misli. Tu jih objavljamo vsem v vednost.

Bralci pišejo

Duševo barbarstvo in uboštvo na radiu Trst A

Dvanajst tisoč slovenskih fantov je bilo pomorjenih v Kočevskem Rogu brez sodbe po koncu vojne 1945. leta. To strašno dejstvo, ki je pretreslo tudi marsikatero pošteno in občutljivo dušo v matični Sloveniji, je zgodovinska resnica, pred katero je umestno spoštljivo molčati. Smrt je smrt. Ironizirati nad tem je barbarstvo, duševo barbarstvo in uboštvo, nevedno poštenega in občutljivega človeka.

Zato se sprašujem, s kakšno pravico se radio Trst A norčuje iz človeka, ki se je tega dogodka spomnil v tukajšnjem slovenskem tisku. To se je zgodilo v radijski oddaji v nedeljo, 9. novembra ob 14.10.

Ze teden prej, v nedeljo 2. novembra, so v isti oddaji z neprimernim duhovičenjem delali šale ob prazničnem dnevu, češ da ne gre imeti oddaje »v živo« na »dan mrtvih«.

Radi bi vedeli, kaj o teh neslanostih in duhovičenjih meni vodstvo tržaškega radija. Zdi se nam namreč zares odveč, da moramo po javni radijski postaji poslušati žalitve mrtvih, pa naj bodo domobranci ali tudi ne.

Vse to duhovičenje in norčevanje na račun mrtvih žali prej tiste, ki ga počenja. Pa vendar se sprašujemo, če etika, oportunist in zakoni vse te neslanosti v resnici tudi dopuščajo. Če zakoni džungle urejajo naše življenje, morda da. Toda ali se res ni mogoče tem zakonom upreti in nekaj najstnikov, med katerimi nekateri niti slovenščine ne znajo, spoditi z radijske postaje, ki ni zasebna ustanova in v kateri naj bi se prepoznavali vsi Slovenci v Italiji?

Ured.

KATOLIŠKI GLAS

13. nov. 1986

Nato je Primerski Dnevnik objavil "Pismo uredništva", ki ga ponatiskujemo.

pismo uredništvu

Karst brothers o Kočevskem rogu tokrat z vso resnostjo

Dne 13. nov. 1986 je Katoliški glas objavil v rubriki »Bralci pišejo« zapis uredništva z naslovom »Duševo barbarstvo in uboštvo na radiu Trst A«. V njem se bralci, ki so hkrati tudi uredniki (!) tega časopisa, zgražajo:

1. nad nedeljsko oddajo po radiu Trst A z dne 2. nov., češ da so v njej nekateri »delali šale« o tem, da ne gre imeti oddaje v živo na dan mrtvih;

Nadaljevanje na str. 3

Nadaljevanje s str. 2

2. nad nedeljsko oddajo po radiu Trst A z dne 9. nov. (ob 14.10), čes da so se isti norčevali iz človeka, ki se je v tukajšnjem slovenskem tisku »spomnil« pokola domobrancev 1. 1945 v Kočevskem Rogu.

DEJSTVA:

1. v oddaji z dne 2. nov. ni bilo nika-kršnih »šal« na račun tega - za Katoliški glas na žalost »prazničnega« - dne, fraza o oddaji v živo na dan mrtvih pa je bila le mimogrede omenjena besedna igra;

2. v oddaji z dne 9. nov. so znani, a neimenovani »barbari«, ki jo pripravljajo, dobesedno prebrali oglas Vinka Levstika iz Katoliškega glasa z dne 23. oktobra, v katerem se je le-ta spominjal »na Dan mrtvih vseh mrtvih soborcev-domobrancev, predvsem onih v Kočevskem Rogu in znanih ter neznanih grobov širom Slovenije«, da bi s satiričnim komentarjem nanj opozorili na sramotno gonjo, ki jo omenjeni list vodi s takimi in podobnimi objavami proti matični Sloveniji, socializmu in naprednim silam. Dne 30. okt. je namreč ta časopis objavil mastno natisnjen članek Evgena Brodnika (posredoval V. Slemensky), v katerem je med drugim rečeno: »Kočevski Rog, julija 1986! Sramota socialistične Slovenije! Sramota, ki še zdaj ni oprana!«. NOB je v njem označena kot »podivjana rdeča revolucija«, partizani pa kot »rdeči krvniki«.

Tako pisanje in oglas Vinka Levstika o zloglasnem domobranskem delovanju, o katerem podrobno in dokumentirano piše Jože Vidic v knjigi »Po sledovih črne roke«, je danes grob izziv vsem, ki so se uprli fašizmu in nacizmu v imenu svobode. Nas ni med njimi, ker smo mladi, vendar nas nekulturno izzivanje Katoliškega glasa, ki je uperjeno v sedanost, prav tako žali, da lahko upravičeno opozarjamo nanj tudi s šaljivimi in neresnimi sredstvi, kakršna sta kabaret oziroma politična satira.

Res je, Kočevski rog je »zgodovinska resnica«, ki jo je treba pojasniti, ne pa o njej »spoštljivo molčati«, kot piše Katoliški glas. Vendar je nekorrektno in neokusno izabljeti to resnico v zdajšnje politične namene, posiljevati sedanost s preteklostjo, izkriščati tiste mrtve za blatenje »režima v Sloveniji«, kočevskih gozdarjev-vohunov, miličnikov, samoupravnega sistema in socializma.

Navsezadnje žali tako pisanje tudi padle domobrance same, ki jim niti ob Dnevu mrtvih ni dano počivati v miru.

»Duševni barbari«, »ubožci«, »prostaki«, »nepoštenjaki«, in »najtinski, ki bi jih bilo treba spoditi z radia... očitoma kabaretna skupina Karst brothers tokrat (izjemoma) z vso resnostjo in zahvalo uredniku za objavo.

PRIMORSKI DNEVNIK
21. novembra 1986

Do sedaj
neobjavljeno pismo

Vinko Levstik, hotelir v Gorici, je uredništvu Primorskega dnevnika dne 16. dec. 1986 poslal pismo, ki ga pa omenjeni časopis do 12. jan. 1987 ni še objavil. Zaradi tega nas je avtor pisma prosil, da bi ga objavili v Katoliškem glasu. Ker ima v demokratični družbi vsak človek pravico, da pove svoje mnenje in da brani svojo čast, objavljamo pismo, tako, kakor je bilo poslano uredništvu Primorskega dnevnika.

Spoštovani g. urednik!

Ob svojem povratku iz Amerike konec novembra so me znanci obvestili, da je Vaš list dne 21. novembra t.l. (tj. 1986) objavil pismo pod naslovom »Karst-brothers o Kočevskem Rogu tokrat z vso resnostjo«. Raven »resnosti« pisanja na moj račun je terjala od mene odgovor, da ga Vaš list v pojasnilo pisem in bralcem objavi v skladu z zakonom o tisku.

Sam sem bil, še ne dvajsetletnik, eden med 12.000 domobranci, ki jih je po končani vojni angleška vojska iz Vetrinja na Koroškem predala partizanski vojski. Ko so ostali moji soborci, zagrenjeni in predani v usodo opazili, da se pripravljam na beg, so me prosili, da jih ne pozabim... Nisem jih zatajil in v skupem nekrologu vsako leto skromno počastim spomin nanje. Obžalujem, da vidi skupina »brothers-ov« v tem nekrologu, objavljenem v Katoliškem glasu (ki niti ni v prodaji v Sloveniji), ne vem kakšne strahove, uperjene proti »matični Sloveniji, socializmu in naprednim silam«; sklepam, da ima taista skupina mladostno bujno domišljijo ali pa premalo zaupanja v napredne sile! Če skupino pri njenem delu zanimajo ostro napisani članki na račun režima itd., naj namesto Katoliškega glasa bolj pazljivo prebira revije, ki izhajajo v Sloveniji: Mladina, Tribuna, Katedra, Nova revija, Revija 2000, Teleks... Skupina »brothers-ov« očitno opira svoje zgodovinsko znanje o »zloglasnem

domobranskem delovanju« na knjigi »Po sledovih črne roke« Jožeta Vidica. Naj pripomnim, da bi bil proti njenemu avtorju že zdavnaj sprožen sodni postopek, ko bi v Sloveniji veljala podobna sodna pravila, kot jih poznamo drugje po svetu. Sicer pa je avtor črpal svojo dokumentacijo iz zgodovinskega arhiva CK ZKS, v neoporečnost katerega so bržkone podvomili tudi odgovorni, ki so pred nekaj leti del tega arhiva uničili (glej »Nova revija«, 1986, št. 48/49, str. 722, cit. št. 38).

Prav tragikomično izzveni moj oglas kot »grob izziv vsem, ki so se uprli fašizmu...«, saj sem bil vse do poraza fašizma zaprt v taborišču blizu Perugia na prisilnem delu, sestradan in bolan; še pred tem sem bil leta 1942 štiri mesece v celici za talce v Ljubljani, že odbran za ustrelitev, za tem pa nekaj tednov v taborišču v Gonarsu.

Zgodovinska resnica je ena, njenih obrazov pa toliko, kolikor ljudi, ki jo je doživljalo. Strinjam se, da jo je treba pojasniti: noben zrel narod, noben zrel človek je ne more zatajiti, a pretvarjanje resnice z neresnico je nedopustno in žaljivo. Glede svojega oglasa vztrajam, da je ni besede, ki bi kogarkoli izzivala ali žalila.

Sicer pa skupini »Karst-brothers« želim, da bi pri svojem nadaljnjem delu čim uspešneje, dokumentirano, ne prevzetno, konstruktivno uporabila svoje umske zmožnosti v korist predvsem slovenskim zamejcem.

Vsakomur na razpolago za kakršnokoli pojasnilo se zahvaljujem uredništvu za objavo.

Opomba ured.: Nekateri menijo, da so bili borci zoper fašizem in nacizem samotisti, ki so odšli v gozdove in stopili v vrste OF. Toda dejstvo je, da je odpor zoper nacifašizem med nami Slovenci imel različne oblike in različna obdobja.

Skupine, ki so se povezale v Osvobodilno fronto, niso imele nobene postavne poverilnice, da vse ljudstvo silijo v obojen odpor zoper nacifašizem. Bili so samozavci, ki so se sami oklicali za »oblaste«. To se pravi, da so že od vsega začetka bili diktatorji. Svojo diktaturo so izpričevali tudi tako, da so npr. v Opatjem selu po 8. septembru 1943 likvidirali kot prvo izdajalko 15-letno Vilmo, nato pa še njene starše. Edvard Kocbek in mnogi z njim skušajo take stvari opravičevati, toda umori nedolžnih ostanejo zločini, četudi jih je storila zmagovita revolucija. Zato počasi z očitki o izdajalstvu in izdajalcih. Zgodovina ni še izrekla zadnje sodbe.

KATOLIŠKI GLAS
15. januarja 1987

Ob zaključku lista... Pismo iz domovine

Slavna in »nepobedžena« jugoslovanska »ljudska« armada se je odlikovala z novim junaštvom. Ne, tokrat ni v treh dneh - seveda brez lastnih izgub - obkolila, zajela in uničila vsaj 50 elitnih fašističnih divizij. Ne, tokrat ni pod poveljstvom trikratnega doktorja vojaških ved osvobodila pol Evrope...

Končno načitan bralec tako pozna zgodovino 2. svetovne vojne in dobro ve, da bi zavezniki prav gotovo doživeli poraz, če ne bi bilo omenjene slavne itd., itd., itd. armade.

Tudi herojska zasedba Prištine v l. 1981 s tankovskimi divizijami in desantnimi enotami je razgledanemu bralcu znana zadeva. Streljanje na albanske šolarje - z mitraljezi seveda - da ne bi bilo nesporezuma - še tudi ni utonilo v pozabo. Končno je nekoč nek avstrijski kaplar izjavil, da se z uporniki ne bo pogovarjalo, ampak jih je treba postreliti. In tega nauka se naši srbski generali še vedno krepko držijo...

Nov lovorjev venec, novo veleslavno zmago si je omenjena balkanska slavna, »nepobedžena« itd. armada pred kratkim priborila v Sloveniji. Ja, prav tam, kjer se nekaj hudobnih in od imperialistov podkupljenih mladincev zavzema za civilno služenje. Kakšno naključje, kajne, ljubi rojaki doma in po svetu?

Kot smo zvedeli, je 21. januarja letos vojakom hrabre armade MED EKSECIRANJEM »ušel« strupen plin. Plin je priplaval do

dveh šol, pred katerima so se sančkali in smučali otroci, »oplazil« pa je tudi nekaj otrok tamkajšnjega otroškega vrta; »zaznali« so ga tudi delavci v vrtnariji in nekaj ljudi v bližini avtobusne postaje.

Toliko ta vest. Primerjanje z Auschwitzem ali drugimi kraji, kjer se je v podobne namene tudi uporabljal strupen plin, je seveda samo slučajno, vidimo pa le, dragi rojaki doma in po svetu, da najsvetlejša tradicije sijajne osvobodilne borbe še niso zatonile v pozabo...

Mirno lahko spimo, ljubi Slovenci, slavna armada je budna in nas hrani! S tanki, s strupenim plinom... Končno je manj boleče, če nas bo »nepobedžena« v spanju zadušila z bojnimi strupi. Vsaj ne bomo dočakali naslednje vojne, pravzaprav škoda - tako ne bomo mogli dočakati, kako nas bo »slavna in nepobedžena« pod poveljstvom srbskih generalov prav tako herojsko in energično branila, kot l. 1941... Kajti gorje sovražnikom, utegne se jim goditi še huje, kot se godi nam. Če lastna vojska tako ravna z ljudstvom - kako bo šele s sovražnikom... D. K.

Kanada je naš dom...
O CANADA

Imamo možnost obdržati naše različne kulturne dediščine in deliti v polni meri kanadsko življenje. Naše različnosti vživljajo Kanado v svetovno občestvo. Naša domovina postaja tako močnejša in važnejša, ker nas Kanadčane vse gornje povezuje.

Department of the Secretary of State of Canada
Multiculturalism

Secrétariat d'État du Canada
Multiculturalisme

Canada

S takšnimi grozovitostmi se narodi kot narodi v zgodovini postavijo ali vzpostavijo na novo, drugače. Tudi ta pobje je take vrste zločin, ki nas je vzpostavil na novo; brez njega bi bili drugačni kakor smo.

Brez tega pobja ne bi bili to, kar smo in kakor smo za vso našo prihodnost vnaprej.

Brez tega pobja ne bi bila to, kar sem in kdor sem.

Takšno grozovitost je treba pozabiti. Pozabiti kot maščevalno misel, ki bi iskala zadoščenje in opravičilo za greh — pa se le zagrinja v nove in nove grehe, da bi zakrila tisti prvi greh: zločin. Pozabiti je treba to grozovitost kot strupeno zel, ki bi iskala vedno novo in novo prst za svojo rast. **Spominjati** pa se je treba takšne grozovitosti prav kot narodove tragedije in njegove veličine v trpljenju. Pozabiti je treba **sovraštvo**, ne pa tiste usodne sprepletosti, ki jo je izzvala, in ki tudi nas drži v eno narodovo telo.

Toda naprej si jo moramo vzdigniti v **spomin** prav kot **narodovo tragedijo**, da jo bomo sploh mogli pozabiti kot sovraštvo. In da bomo zmogli postati eno narodovo telo, ki ga prevevata »spominski občutek« in »spominsko čustvovanje.« **Spomin** kot staja (v-stanje) na meji med praznikom in nihilizmom.

KRIVDA IN GREH

Katedra 10. XI. 1986

Maribor

3. in zadnji del

Stanje na tej meji, na tem **mestu**, mi omogoča, da povežem preteklost s sedanjostjo in da šele od tod pogledam naprej v prihodnost. Omogoča mi, da ne prezrem tistih, ki so odšli; da stegnem roko do tistih pred menoj in da jo ponudim tistim, ki prihajajo. Takšna staja mi omogoča drugačen odnos do zgodovine, do bližnjika.

Nikogar ne kličem na za-govor, niti v tem smislu ne, kakor **Kocbek**, ko pravi v omenjenem intervjuju Pahorju: »Odgovorni ljudje nam morajo razložiti, kako je mogla osvobodilna zmaga spočeti iz sebe tako ostudno bojazan pred nasprotnikom. Povedati nam morajo, kako more odgovornost za zgodovino odvezati od odgovornosti do človeka?« Odgovornost do človeka je na paradoksen način povezana z odgovornostjo do zgodovine. Iz brezna zgodovinskih zgodovine, iz breztemeljnosti naše biti prihajajo nedoumljive osebne odločitve. Poslednjega, vse-utemeljujočega odgovora na »zakaj?« — ni. Tega odgovora ni niti za nas, ki nismo bili konkretno udeleženi v tem dejanju, kakor tudi ne za tiste, menim, ki so bili konkretni udeleženci in eksekutorji sami. Grozno in nedoumljivo je, nikoli doumljivo, kakor je nedoumljiva skrivnost človekovega prebivanja.

Neposredno vmešani v to dejanje nam morejo osvetliti konkretne okoliščine za takšno odločitev in izvedbo te eksekucije, morejo nam pojasniti svoje osebne razloge in strahove, — ki so do tega pripeljali — toda odgovora kot Odgovora ni. Ni Odgovora, ki bi to dejanje dokončno opravičil in tudi ni Odgovora, ki bi to dejanje dokončno obsodil. Ne obstaja beseda, ki bi to dejanje zbrisala s sveta in tudi ne beseda, ki bi ga dokončno utemeljila, opravičila. Obstaja dejanje samo, **to mesto**. Skrivnost in nedoumljivost človekovega življenja je prevelika, zadnjega razloga svojega delovanja ne vidimo. — Zakaj o tem pišem? Ne vem. — To je preprosto treba vzeti nase. Dejanje je **to mesto**, kjer se moramo in moramo srečavati ljudje kot ljudje. »Nikoli do kraja spoznana vezljivost zgodovine.« — nas sicer ne rešuje odgovornosti za greh in krivdo, toda ta uvid **dopušča** nas same prav kot **ljudi**.

Strinjam pa se s Kocbekom, da je to dejanje porojeno iz ostudne bojazni pred nasprotnikom. Ampak — od kod bojazan? Mar jo je res dokončno mogoče pojasniti zgolj s potekom državljanske vojne pri nas? **Če bi iskala odgovor, takorekoč za-govor od odgovornih ljudi, mar ne bi počenjala istega, kar so počeli oni sami, to je iskala od njih odgovor in zadoščenje, kakor da so absolutno odgovorni; pač po isti logiki: ni važno, kaj ste subjektivno hoteli, objektivno ste izvršili zločin. In pika. — Mar tako vprašujoč ne bi počela natanko istega, kar so počeli in dokončali oni sami?**

Ne more biti stvar v tem, da se krivda zagovarja, od-plačuje in maščuje — temveč, da se NOSI. Da se niti ne prekrije — pozabi s ciničnim opravičevanjem niti ne razraste kakor rak sovraštva in maščevanja. Ne: odgovarjati za krivdo, ne: odplačevati jo, temveč — prenašati jo. VZDRŽATI JO. To je edina pot iz verige sovraštva, v katero smo že tako dolgo ujeti.

Ni nobene zgodovine kot Zgodovine, kot Resnice, ki bi jasno in nedvoumno razločevala, kaj je zgolj dobro in kaj je zgolj zlo, kaj je laž in kaj resnica. To seveda ne pomeni, da ni ne greha ne krivde. Nasprotno, to ravno pomeni, da greh je in krivda je, a da se nikoli ne dasta ne odplačati ne zničiti. Nič ni mogoče zanikati, zbrisati. Pobja domobrancev na Rogu ni mogoče zanikati, zničiti. Samo Bog bi ga mogel »utemeljiti« — ker bi ga tudi mogel pre-klicati, obrniti trak časa nazaj in — zbrisati kot nikoli-dogodeno. — Torej tega dogodka, tega brezna, **praznega mesta** tudi ni mogoče z ničimer zapol-

niti. Kot tak ostaja del naše zgodovine. Kot tak dogodek mora ostati ves čas razprt prav kot naš dogodek, zadevajoč nas v naši biti, v naši človečnosti. Razprt kot **groza**, ki nas utemeljuje kot narod in nas tudi razpira v prihodnost. Breztemeljnost zgodovine, zbrana v tem **groznom** dejanju je obnem vse-(nas)-utemeljujoča.

Zakaj res je, vsa človeška zloba se je zbrala v odločitvi **tako likvidirati** svoje ujetnike — toda od kod zloba? Iz brezsrčne misli, iz mrzle in trde ideologije. Ali pa je v ideologiji le naša svoje mesto in opravičilo? V človeku je brezno vprašanja, ki mu nihče ne ve odgovora: »kaj je tista lahkota, ki z njo eden postaja klavec, drugi pa njegova žrtev?« Kdo bi mogel na to odgovoriti?

Šele takšno giedanje, ki vzame nase razpornost človekovega nehanja in vzame nase s tem tudi narodovo zgodovino kot tako, nam dopusti, da tako v žrtvi kakor v klavcu navsezadnje vidimo zgolj človeka, človeka v njegovi usodi. Kot »žrtev« usode, tj. človek sam. Morda morda človek prehodi veliko poti, da bi se »zbal sam sebe« in da bi spoznal, da se nedolžnost in krivda prepletata, da »nedolžni postaja krvnik, krvnik pa postaja žrtev nedolžnega.« To je ta čudna sprepletost. Kdo je Abel in

tega ne bomo vzeli nase, naša hvaležnost ne bo hvaležnost, temveč nam bo zgodovina le »brezobvezna preteklost«, nekaj kar je pač bilo, za kar so krivi drugi, kar se nas nikakor ne tiče. Nekaj, kar je treba pozabiti oziroma nekaj, česar se sploh ni vredno spomniti. Narod, ki nima svobodnega, sproščene in ljubečega razmerja do svoje zgodovine, je sam zapisan ne le istim napakam, ki jih je kot narod že storil sam nad sabo, temveč ponavljaj-nju enakih napak, ki naj bi druga drugo utemeljile, a se le kopicijo na poti samouničevanja.

Mar je res, kar je zapisal Kocbek: »Bližamo se neznanški indiferenci, ki je ne bo mogla razložiti nobena kolektivna psihologija?«

Res je, da ne čutimo intimne zveze, ki bi nas z našo polpreteklo zgodovino objemala v nedeljivo celoto. V Zmago pogreznjena tragičnost polpreteklega časa grozi porušiti vsak ljubeč in spoštljiv odnos do te zgodovine, do vsake in do vse človekove usode, do smrti. Ni mogoče ljubiti in spoštovati neke smrti, drugih pa ne — in obnem trditi, da spoštuješ smrt in da priznaš človeškemu življenju kot takemu dostojanstvo. Ni mogoče spoštovati neke smrti, druge pa ne, ne da bi zapadel v nihilizem, ki je po Kocbekovem — zanikanje, nespoštljivo vedenje do smrti kot smrti. In ni mogoče ne biti nihilist in priznati samo Zmago, tragičnosti kot njene spremljevalke pa ne.

Zmaga, velika zmaga, ki ji nihče nič ne more vzeti, saj »je to naša zmaga in bo ostala za vso našo zgodovino«, zmaga, katere vsekakor srečni dediči smo mi sami, hočeš nočeš izgublja svoj človeško veličino, svoj **človeški obraz**, če je odtrgana od svojih lastnih zmot in trpljenja, ki ga je kot taka povzročila. Zmaga je bila draga. Kdor vseh smrti za domovino ne bo spoštoval, ljubil, tudi zmage ne bo imel, ker mu preprosto ne bo pomenila prestanega trpljenja ljudi kot bližnjikov. Smrti nekoga, ki se te ne tiče, ne moreš ceniti. In zmage nad tistimi, katerih smrt da je tako in tako nič-vredna, ali celo omembe ne-vredna, tudi ne moreš ceniti. Cenim, tj. **spoštujem in ljubim**, lahko samo tisto zmago, ki je bila pridobljena v tragičnem spopadu znotraj samega naroda — kar je tudi bila — a to se mora priznati tudi kot svojo lastno krivdo. Sicer vsi »prega-ganci« postanejo prej ali slej neke abstraktne točke, ki so bile pač nujno potrebne, da se je sploh lahko zmagalo — a ljubiti take zmage ni mogoče, ker ni ne kaj spoštovati ne kaj obžalovati.

Je rešitev?

Je rešitev?

Toda rešitev ni Rešitev, ki bi začnela na zanikovanju! Kakor se ne moremo delati, kakor da NOB ni bilo, se tudi ne moremo delati, kakor da pobja na Rogu ni bilo!

Kaj torej »storiti glede na nezasišano usodo domobrancev«, sprašuje Pahor Kocbeka v omenjenem intervjuju. Kocbek odgovarja: »Predvsem si jo moramo vzdigniti iz zanikanja v javno priznanje.« Danes smo še vedno sredi tega zanikanja. Objava Kocbekovega intervjuja v **Naših razgledih** ne more imeti značaja nekakšne **objave**, s katero da je že vse opravljeno. Ta objava mi prej zveni kot cinična prezentacija moči, ki si pač lahko dovoli tudi »objavo« takšnega intervjuja, kakor tudi izjavo ob njem, češ da gre za »politični pamflet, ki skuša ponarejati našo zgodovino« in — pika. (Seveda ta kritika ne leti na uredništvo **Naših razgledov** — pa saj odločitev o objavi tudi ni bila njegova.)

Ne! Gre za to, da si to domobranksko usodo priznamo prav kot usodo sestavnega dela slovenskega naroda. Kot zavezujočo za nas: »Vzdigniti si jo moramo iz potlačene in pohabljenosti zavesti v jasno in pogumno zavest.« sporoča Kocbek.

Potlačena in pohabljenost zavesti naroda, ki zanika del svoje zgodovine. Pobiti domobranci so del našega naroda. Naše zgodovine. In v njej smo na skrivnosten način vsi, živi in mrtvi, pretekli, sedanj in prihodni rodovi. Razmisliti pa bi morali, **v čem je bistvo nihilizma**, ki se kaže z zanikanjem dela naroda. Kot da bi bila zgodovina last nekoga, drugega pa ne. Zgodovina je moja.

In je prav toliko tvoja. Zgodovine ne more noben človek dati ali odvzeti drugemu človeku. To nam je vsem **dano**, podarjeno. Še mrtvi ne izpademo iz nje. Na čuden način je naša posmrtna »prisotnost« tu in vzmernirja in opredeljuje žive. Zatorej je **krivda** do mrtvih zavezujoča.

»Gre torej za javno priznanje krivde, ki se tiče nas vseh. Tako dolgo se ne bomo znebili preganjavice in mōre, dokler javno ne priznamo krivde, svoje velike krivde.« Kocbek govori o krivdi, o naši veliki krivdi: **Naša** je, nad vse zadevajoča. Njegova napoved, da se tako dolgo ne bomo otresli preganjavice in mōre, dokler ne vzamemo nase te velike krivde, pa je mogoče še preveč optimistična; rekla bi namreč, da je danes stvar v tem, da sta potonili tudi preganjavica in mōra in se vgnezdili v vsesplošni indiferenci. Da že sploh nihče več ne ve, od kod to čudno prekletstvo, ki nas vedno globlje in vedno manj razumljivo pelje v — temno prihodnost. Ta najgloblja indiferenca, ki že ni več nikogaršnja krivda, se mora razpreiti!

Svojo zgodovino si moramo odpreti. Ključ do teh zgodovinskih vrat pa ni iskanje krivca zavedajoč se svoje edine Resnice in Pravice, temveč je to ključ premisleka, **te in take** zgodovinske poti naroda prav kot zgodovinske v epohalnem smislu. In če se kot narod ne bomo »naučili« objokovati vse naše žrtve, tega »ključa« ne bomo nikoli našli.

Jasna in pogumna zavest bi zmogla ne le priznati tega zločina kot **zločina**, temveč bi zmogla tudi to, da bi ti množični grobovi, kjer koli že so, postali eno od svetih mest na naši zemlji, dostopni ljudem, da jih obiskujemo — če ne že to, da se te žrtve prekoplejo in dostojno pokoplejo, kakor je to primerno naši civilizaciji in kulturi. Ne zato, ker so bili domobranci, ampak ker so bili ljudje. Mrtvi so mrtvi, drugega »zanje« pač ni mogoče storiti. Dostojni pokop bi bil do-god-ek za nas, žive, z nami bi se do-god-ila bistvena sprememba naše zgodovinske biti, saj bi bili sposobni sprave s smrtjo in s svojo lastno zgodovino.

Da bi že enkrat nehali sektašiti med mrtvimi!

Sredi Ljubljane, v njenem srcu, bi moral stati obelisk, ki bi krikal v nebo o tragediji malega naroda, ki je v boju za svoj obstoj po nedoumljivi človeški usodi postal obnem svoj lastni krvnik in kaznovalec. Na tem obelisku naj bi preprosto pisalo: »Umrli za domovino«. Res so vsi umrli za domovino. Vsak za svojo ljubljeno, izsanjano. Mi pa smo ostali. Torej smo mi, vsi mi in vsak med nami, dediči

tega hrepenenja in žrtvovanja. Če kot narod nismo zmogli vzeti nase vsega tega trpljenja kot trpljenja našega naroda, tedaj tudi nismo sposobni končati državljanske vojne, ki nas je zdesetkala.

Če nismo sposobni v zločincu videti človeka, če se ti človeško ne smili tudi zločinec sam, strupenega žela vojne nisi premagal in katarze, očiščenja ne boš dosegel.

Narodna sprava

Prvo dejanje narodne sprave je priznanje te krivde, te naše velike krivde. »**Brez tega dejanja Slovinci ne bomo nikoli stopili v čisto in jasno prihodnost.**« pravi Kocbek Pahorju.

To bi bil prvi korak k narodni spravi v najbolj polnem smislu besede. Ne — k spravi z belogardizmom kot takim, temveč k spravi med ljudmi kot ljudmi. »**Prav tragika bo povezala oba in ju človeško približala.**« Ne le ateista in teista, temveč oba dela, vse dele naroda. Takšna sprava pomeni spravo z našo človeškostjo, pomeni spremembo »narodnostne človečnosti«. Ne samo tisti, ki je bil na Rogu ubit in je prej ubijal, tudi tisti, ki jih je dal pobiti in tisti, ki jih je pobijal, je moj bližnji.

Kaj je torej narodna sprava? Je kohezija **vseh** narodnih sil, vseh ustvarjalnih sil v narodu, kohezija, ki se more kazati le v »priznanju nazorskega pluralizma, usmerjenega v enotno slovensko bit.« Takšna kohezija je edina alternativa »smrtno nevarni družbeni diferenciaciji« — pa najsi bi le-ta temeljila v katerikoli že ideologiji. **Vsak (ideološki) ekskluzivizem je smrtno nevaren.**

Takšna kohezija vseh narodovih sil je še neizpolnjena dolžnost revolucije, meni Kocbek. V **Predgovoru** k ponatisu **Tovarišije** pravi, da »bi rad pozval vse slovenske ljudi, predvsem komuniste in kristjane, da tiste neizpolnjene dolžnosti ne vidijo e v tako imenovanih reformah v tem ali onem območju, temveč v celostni prenovi našega položaja, v koheziji vseh narodovih sil in v razviku pravih medčloveških odnosov.« Ne gre le za revolucioniranje kot takó ali za reformiranje kot tako, »kajti narodnostne človečnosti ne more niti nadomestiti univerzalni duh religije niti je ne more odpraviti socializacija produkcijskih sredstev.« kar pomeni: ne gre ne za standard ne zgolj za stabilizacijo, temveč za to, kako **smo** kot ljudje »znotraj« narodnostne človečnosti. **Gre za naš človeški habitus.** »Organizirana pravica ni dovolj, potrebna je dejavna ljubezen do bližnjega, edino ta lahko ustvari medčloveško zaupanje.« Medčloveško zaupanje in — dopuščanje.

Potemtakem gre za celostno precenitev našega položaja; kje smo? Kako smo? Kako bomo jutri? Koliko je odgovorov! Koliko je iskanj! Koliko je poti!

Šele ko so ustvarjalnosti odprte vse poti, je tudi zares odprta pot v prihodnost.

V prihodnost kot mogočnost novih ali drugačnih začetkov, novih iskanj in drugih ali drugačnih ustvarjalnih poti. Ustvarjalnih poti, katerih vrednost se ne bo merila po nekakšnih vnaprej danih ideoloških kriterijih, ki bi samoumevno oklicevali za sovražnika nekoga samo zato, ker je v svojem iskanju našel odgovor, ki se pač ne ujema z vnaprej znanim in samozvanim »dognanjem« Resnice. Ustvarjalnosti niso in ne morejo biti odprte poti tam, kjer na dnju bdi Objektivna Resnica, ki sproti določa, kaj je res in kaj ni res, kaj je (objektivno) dobro in kaj ni dobro, kaj je subjektivno in kaj je objektivno, skratka, kaj je kaj. Kaj je (življenja) vredno in kaj je (življenja) ne-vredno. Kjer se šari in grozi z abstrakcijami kakor so koristi družbe, zgodovina, z oblastjo, ki je sama na sebi in po sebi čista pozitivnost: z revolucijo, ki je a priori pozitivna in brezmadežna in zato brezprizivni kriterij vsega iskanja in nehanja — tam se ustvarjalnosti slabo piše. Še več. Kocbek je bil prepričan, da je to znak nove nečlovečnosti: »In že dejstvo, da bi ga nova družba ovirala pri tem, bi pričalo o novi nečlovečnosti v novi družbi, kajti nečloveški je sleherni sistem, ki zanika problematiko, stvariteljski nemir in iskanje in ki mu je duhovna bojevitost sumljiva in nevarna.«¹¹ Odprte poti vsej narodovi ustvarjalnosti in ne zametavanje katere koli na osnovi kakršne koli ideološke pravovernosti — to je edina alternativa Resnici in njenemu nihilizmu, katerega nujna posledica je »subjektivna diktatura«¹² in katerega prav tako nujna posledica je zametavanje velikih ustvarjalnih sil na osnovi ideološke pravovernosti in ožkosti, ki se je že za časa narodnoosvobodilnega boja izkazala »za preostro merilo«¹³.

Kocbek, ta veliki sanjač, je bil prepričan, da »nam ni potreben avtoritarni, temveč demokratični komunizem«¹⁴, to pa ne nazadnje pomeni: »Družba poslej ne sme biti več nedotakljiva, nikoli več se ne sme maščevati nad človekom, ki odkrije njeno slabost.«¹⁵

Ustvarjalnost je za Kocbeka sinonim za svobodo, zato si krčevito zapisuje: »če po vojni ne bomo zbudili v ljudstvu stvariteljskega razpoloženja, potem je vse zaman, zaman je neznansko trpljenje vseh dni, zaman je trpljenje ustreljenih, zadavljenih, zasramovanih, obešenih, posiljenih in pohabljenih, zaman vsi napor duha in telesa, zaman vse tveganje in prebujanje sil, zaman mobilizacija ljudstva in organizacija življenja, zaman vsa vera, upanje in ljubezen.«¹⁶ In če pregledam svoje lastno življenje, si moram pošteno priznati, da vse to ni bilo zaman — če naj to pomeni, da so se uresničile mnoge sanje, zavoljo katerih so vse te žrtve bile. Gotovo je res, da se je naše povojno življenje izkazovalo tudi »kot vrsta izgubljenih stvariteljskih prilik«¹⁷.

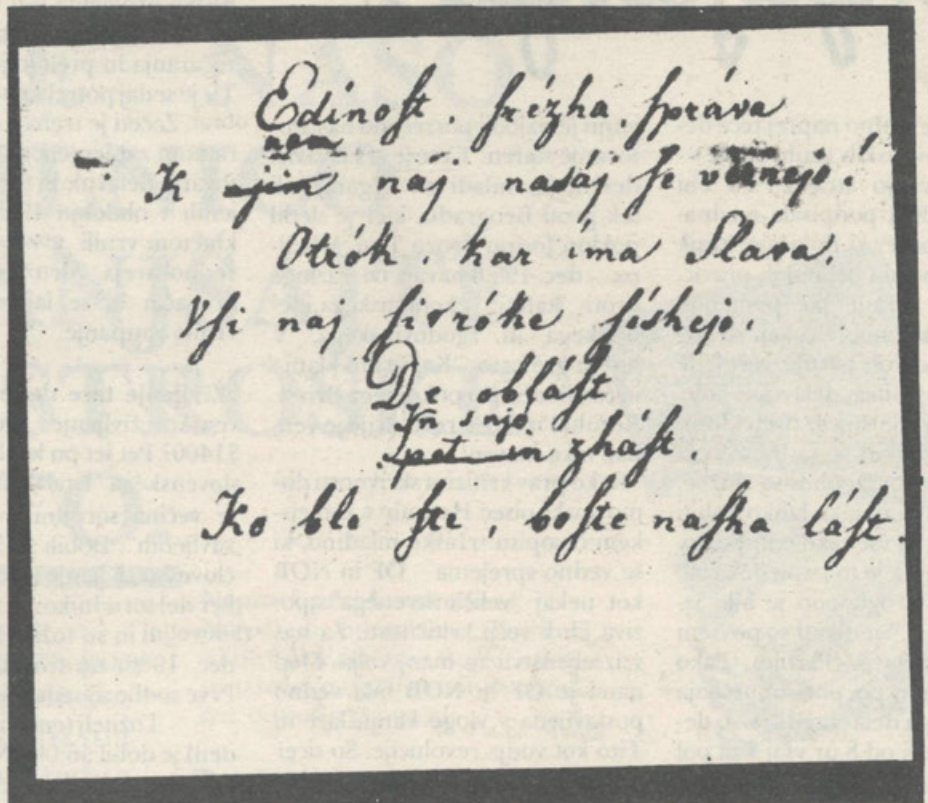
vendar pa je nam, ki imamo srečo, da uživamo sado vsega tega trpljenja, trpljenje naših očetov in bratov prej opomin, da bi izgubljenih stvariteljskih prilik ne bilo več in preveč, kakor pa ožitek, da so takšne izgubljene prilike bile. Bile so. To je res. Pa tudi to je res, da se je ustvarjalnost naših narodov po vojni razvila do neslutene mere. Pa tudi to je res, da je to ustvarjalnost z ene strani vzpodbujala in z druge omejevala prav na piedestal Resnice postavljena ideologija (našega) razvoja.

Zato, kakor je nujno in pošteno priznati vse srečne dosežke naše povojne graditve, pa je prav tako nujno in zavezujoče, da ne izgubimo spred oči možnosti, da se mnoge te pridobitve morejo pogrezniti tako rekoč čez noč v nič, če ne bo »totalitarna skušnjava premagana«¹⁸, tj. če bi se omejevanje ustvarjalnosti na ideološki osnovi podaljšalo v »smrtno nevarno družbeno diferenciacijo«, kajti potem bi bilo res vse zaman! Zaman bi bila vsa naša in naših prednikov vera, upanje in ljubezen! Zato pa predvsem »ne smemo cepiti sil, ki jim je skupen cilj suvereno in socialistično slovenstvo«¹⁹, zakaj vsi mi in vsak med nami gradi našo, »svojo podobo demokratičnega socializma«²⁰, ne le nekateri, izvoljeni. Vsaka misel je premisleka vredna. Šele to priznanje odpre ustvarjalnosti prosta pota, sicer nam grozi nevarnost, da zapademo v novo ideološko ozkost, v nov klerikalizem, kajti »klerikalizem ni le konfesionalne narave«²¹, temveč je posledica »nerazčiščenega in nesproščene razmerja do življenja«²². Med nerazčiščena in nesproščena razmerja do življenja je nujno treba uvrstiti tudi nesproščeno do našega lastnega bratomornega greha, izvršenega na Rogu, in nesproščen odnos do naše lastne zgodovine sploh.

Spoštovanje smrti in spoštovanje svojih lastnih mrtvih, vseh mrtvih, je mogočnost za preseženje nihilizma in možnost za javljanje svetega med nami. Ta »pozabe polni spomin«²³ nas bo šele situiral v našo lastno zgodovino kot naš domači, ne tuj dom.

Ni druge poti.

Kocbek je upal, tudi prepričan je bil, da se nam grozljivost narodove vojne skušnje kot taka, kot grozljivost, ki zavezuje, ne bo izmaknila izpred oči in iz srca: »Strahotna in veličastna izkušnja zadnjih let nas odpira za resnico življenja, saj jo doživljajo vsi Slovenci brez izjeme, partizani in domobranci, Slovenci kot nemški in italijanski vojaki, Slovenci po ječah in taboriščih, partizani kot borci, aktivisti in obveščevalci. Koliko drznih dejanj in napornih podjetij, koliko nadčloveških odločitev in nečloveških storitev, koliko zadržev in tesnob, razkolov in slovesov, koliko aretacij, mučenj in sodb, koliko počasnih umiranj in naglih nasilnih smrti, koliko tihega, neznanega trpljenja in brezprimernih junaštev, koliko solza in radosti, koliko upa in obupa, koliko

blaznosti in jasnovidnosti!«²⁴ Res, koliko trpljenja, koliko vsega! In kako malokdaj se temu trpljenju odkrijemo in skromno priklonimo, kako malokdaj nas najde in zadrži — četudi le za kratek hip — v pozornosti in hvaležni misli. Mar ni po tolikem času že čas, da damo vsemu temu trpljenju, trpljenju, ki ga je preživel ves narod v območju vsega svojega telesa, spoštovanje in priznanje?

»Prej ali slej bomo morali izkazati spoštovanje tudi tistemu trpljenju, ki si ga je morala skoraj polovica mladih Slovencev proti svoji volji naložiti na rame in dušo. Krvaveli so od Narvika do afriških puščav, od Rokavskega preliva do Finske, Moskve in Povolžja.«²⁵

In tudi na Rogu!

Prej ali slej bo treba vzeti nase vse to trpljenje. In navsezadnje bo treba vzeti nase tudi trpljenje moža, ki je prvi pri nas spregovoril na tak način o narodni tragediji.

Ta zapis je odziv in skromna poklonitev temu možu, Edvardu Kocbku, ki je pričeval o paradoksnih razklatostih zgodovinske in usodne resnice človeka. Ki je v svoji avtentični zavezanosti zgodovinskemu klicu naroda ostal odprt za usodno nedoumljivost človekovega pre-bivanja. Ki se v svoji neomajni zvestobi tovarišiji in revoluciji nikoli ni istovetil z njeno ideologijo do te mere, da bi bil izgubil spoštovanje do človekove osebe, do »meja svetosti, ki jo nosi življenje slehernega človeškega bitja«. Ta odprtost za sveto samo je tista, ki je omogočila njemu in ki je omogočila nam, da zmoremo problematizirati pota in stranpota revolucije, njeno svetost in prekletstvo, njeno tragičnost in veličino.

Tragičnost in veličino, ki zavezujeta v prihodnost.

Naj nazadnje povem, da sem se — tehtajoč med strahom in pogumom — zavestno odločila za takšno pisanje. Za takšno pisanje, ki se izrecno trudi ne skriti, temveč najti kar najustreznejše besede za stvar samo. V tem načinu pisanja ni le neki upor zoper sprenevedanje in iskanje besed, ki ravno prav skrijejo in ravno še dopustno odkrijejo stvar, o kateri je govor, temveč je tudi izrecno napor povedati stvar tako, da sama kot taka stopi pred nas v svoji grozljivosti in nas v njej zadrži, pre-vzame. Pobjo na Rogu bi bilo mogoče »lepo« imenovati tudi drugače — vendar menim, da se ne moremo več delati, kakor da ga ni bilo. Zato mi je šlo izrecno za to, da stvar stvari primerno imenujem in jo kot tako predstavim na videnje. Da bi nas našla kot naša narodna tragedija.

Ni mogoče brez natančnih besed najti sproščene razmerje do stvari, o kateri je govor. In šele stvar, ki je stvari primerno imenovana, stopi pred nas in s tem šele tudi mora oditi kot zamočana groza.

Naj odide!

Seveda more tak način pisanja zbuditi hude odmeve v družbi, v kateri je »verbalni delikt« večji greh, kakor pa je dejanje, ki ga opisuje. Ker se tudi more dogoditi, da ne bi

imela možnosti za-govora, naj povem še enkrat, da dogódenega na Rogu ni mogoče zbrisati do te mere, da bi se zničilo, kakor da ga sploh nikoli ni bilo. To pa pomeni, da se bodo za menoj oglašali drugi »svobodni strelci« in da — kar mene zadeva — samo sprejemam štafetno palico od Kocbeka in jo podajam naprej — komu? ne vem.

Kakor je nepreklicna smrt, tako je nepreklicen in neizbrisen pobjo, zločin na Rogu; ostal bo večno. Moremo le spremeniti naš odnos do njega: ali še nadalje kažemo tej grozi hrbet in ostajamo tako nezaščiteni vnaprej — ali pa ji pogledamo pogumno v oči in iščemo drugih in drugačnih poti.

Ali preprosto: dejstva ni mogoče spraviti s sveta, mogoče ga je le drugače interpretirati (pa tudi interpretacija ne more zbrisati dejanja samega). Moja interpretacija je pač le ona, osebna seveda, ali če hočete subjektivna, objektivne nimam v zakup. Kam pelje negiranje subjektivne resnice, je pokazal Kocbek sam. Vsa njegova dejavnost je utemeljena na naslednjem spoznanju: »Spoznal sem, da potvarjam resničnost, če si ne ustvarjam lastnih odgovorov.«²⁶ Torej ne, da bi bil svet brez mojih subjektivnih odgovorov le drugačen, temveč gre prav za potvorbo resničnosti, če si človek ne išče svojih lastnih odgovorov.

Brez moje osebne (subjektivne) resnice svet ne bi bil enak.

Se motim? Ne vem — in ta »ne vem« jemljem nase kot mojo lastno odgovornost zanj. To je blažena krivda, o kateri govori Kocbek s takšnim prepričanjem. Blažena krivda, ki je posameznikov dar drugam, bližnjiku.

Tako ustvarjamo ta naš čudoviti svet.

Spomenka Kurbat

- ¹¹ Listina, str. 503
- ¹² Listina, str. 502
- ¹³ Listina, str. 498
- ¹⁴ Listina, str. 270
- ¹⁵ Tovarišija, str. 369
- ¹⁶ Listina, str. 470
- ¹⁷ Tovarišija, str. 235
- ¹⁸ Tovarišija, str. 235
- ¹⁹ Listina, str. 521
- ²⁰ Listina, str. 184
- ²¹ Listina, str. 415
- ²² Listina, str. 184
- ²³ Listina, str. 196
- ²⁴ Listina, str. 360
- ²⁵ Listina, str. 69
- ²⁶ Listina, str. 163
- ²⁷ Listina, str. 69
- ²⁸ Listina, str. 192
- ²⁹ Listina, str. 433
- ³⁰ Tovarišija, Predgovor k ponatisu Založba obzorja Maribor 1967
- ³¹ Listina, str. 117
- ³² Listina, str. 380
- ³³ Tovarišija, str. 284
- ³⁴ Tovarišija, str. 48
- ³⁵ Prav tam.
- ³⁶ Tovarišija, str. 128
- ³⁷ Listina, str. 325
- ³⁸ Listina, str. 155
- ³⁹ Listina, str. 18

dogajanja...

Štrajki. Še vedno naprej teče debata v slovenskih listih, ali ne-uradno dovolijo štrajke. Po eni strani je SFRJ podpisala mednarodne določbe, ki določajo štrajk za eno bistvenih delavskih pravic. Po drugi strani pa pomenijo štrajki veliko moč v rokah delavcev brez kontrole partije. Ne glede na uradno rešitev, delavci se boje. Imajo slabe izkušnje iz preteklosti. Voditelje štrajkov so zasliševali pri tajni policiji in izgubili so službe. Novo delo pa ni tako lahko dobiti zato ni vse tako enostavno. Koprski štrajk je to jasno dokazal. Nič manj: proglašeno je bilo izredno stanje. Sindikati so povsem na strani države. (Partije). Tako gre ves spor po poti opuščanja učinkovitega dela. Pred leti so delavci še delali od 8 ur vsaj 3 in pol ure. Sedaj se je to skrčilo že na 2 in pol uri. K temu dodajmo še "boleznj", sestanke, službena potovanja in končno kraja in nekvalitetna produkcija.

Občinska vojna z inspektorji. Ljubljanska revija Teleks je 15. januarja 1987 poročala o odpustu iz službe šestih davčnih preglednikov v Kranju. Prekršili so se proti "slovenski nomenklaturi", ker so začeli kazenski postopek proti lokalnim veljakom, ki so se protizakonsko, s pomočjo svojega položaja - "opomogli". Kot ves narod ve, partija ščiti svoje. Je pa tako dejstvo razveseljivo, da vsaj kaka "malenkost" pride na dan.

Opozicija

doma. Opozicija proti režimu doma, vse tako zgleda, je bolj živa, kot je to slučaj v zdomstvu, da o zamejstvu niti ne govorimo. Ver-

jetno je najbolj posrečeno nasprotovanje stafeti. Ta se je vršila skozi desetletja, mladi so organizirali tek proti Beogradu, kjer je sledil poklon Josipu Brozu Titu. Mladina, dec. 19/86 navaja tri razloge proti stafeti: ekonomskega, ideološkega in zgodovinskega. V bistvu gre za to: "Kaj se boš klanjal in častil režim in pokojnega Broza. Rezultat njihove revolucije je vendar tako klavrn!"

Kako prav kritizira skrivnosti domovinski pisec Hotimir v zamejskem časopisu tržaško mladino, ki še vedno sprejema OF in NOB kot nekaj "veličanstvenega". poziva jih k večji kritičnosti. Za nas v izseljenstvu to manj velja. Med nami je OF in NOB bila vedno postavljena v vlogo kamuflaže in Tito kot vodja revolucije. So sicer tudi med nami neke izvanredne izjeme, ni mogoče tisti duhovni reveži, ki so sodelovali pri žalni komemoraciji za pokojnim Titom. Bilo jih je sicer malo, toda kakšna ironija. Jedli so begunski kruh v Bologni, ali leta kasneje tvegali strel na mejah, pa jih to še ni prepričalo, kaj je njihovo polanstvo? (Ti vse, kot pravi slovenski narodni pregovor: Pijanec se spreobrne, ko se v javno zvrne! Opomba uredništva!)

Domovina in izseljenci. Nič manj kot predsednik vlade B. Mikulič je imel razgovore s podjetniki med izseljenci. To je ponovni poiskus, kako priti do njihovega znanja in denarja. Slovenska republika se tudi zanima za povratek mnogih strokovnjakov na zapadu. Doma so se izšolali, delajo pa v tujini. Stara pripovedka: nekaj časa bi s temi povratniki delali z rokavicami, toda kaj kmalu se

bodo z njimi pojavile težave. Bistvo problema leži v nezaupanju. Preveč je bilo v preteklosti razočaranja in prelomljenih obljub. Tu je sedaj potreben temeljiti preobrat. Začeti je treba najprej s povratkom zaplenjenega premoženja tovarn, delavnic in trgovin zaplenjenih v obdobju 1945/47. Naj bi kmetom vrnili gozdove, ki jih še vedno ureja, "družba". Edino na ta način bi se lahko polagoma vrnilo zaupanje.

Življenje teče dalje. Ali je slovensko življenje vredno samo \$1400? Pet let po letalski tragediji slovenskega letala na Korziki, je večina sorodnikov bila "odpravljenih". Dobili so \$1400 US za človeško življenje sorodnikov. Dober del sorodnikov s tem niso bili zadovoljni in so tožili (Mladina, 26. dec. 1986) zavorovalnico Dunav. Prve sodbe so sedaj bile objavljene.

Tožitelj (en primer je naveden) je dobil 56.000 ND, to je 150 dolarjev, moral pa je plačati tudi stroške advokata Dunava ND 198.000 to je preko \$400. Nastal je velik škandal, ker so sodniki verjetno sodili po nalogu Dunava. V razpravi, ki je bila objavljena v Sloveniji, bi odškodnina morala znašati, po mednarodnih pravilih, vsaj \$15.000 na osebo. Kot je znano na zapadu so odškodnine za letalske nesreče astronomske. Večina ljudi zahteva stotisoče dolarjev in o manjših vsotah ni možen kakršenkoli razgovor. Samo o slovenski življenjski vrednosti...!

Nezaslišano razkosje. TANJUG razpolaga s seznamom stvari, s katerimi sta razpolagala Broz Tito in žena Jovanka. Ervin Hladnik je napisal v Mladina 2/86: "Ako bi se ta seznam objavil, bi bila vsaka razprava o spremembi političnega sistema odveč. Ta bi sam od sebe zletel v zrak, oziroma moral bi se

pogrezniti v zemljo od sramu!" Površno so ugotovili, da je bilo v tem seznamu govora o zapuščini, ki je obsegala preko 900 kg čistega zlata in preko 2000 umetniških slik. Leta 1944/5 so si na primer delili kraljeve slike v Beogradu. Ena od slik je bil poznani Rembrandt, ki ga sedanji Karadžordjeviči še danes iščejo po svetu. Po nekkih poročilih ga je dobil E. Kardelj. Leta 1954 so Amerikanci darovali 25 milijonov za izgradnjo Kopra. Ta denar je enostavno izgubil in končal na kakšnem računu Tita in tovarišev v inozemstvu. Te privatne račune je urejal za najožji krog partije A. Rankovič. V intervjuju z (Mladina 44/86) vdovo po Rankoviču, dr. Slavka je očitno, da je Rankovič in njegova družina "izgubila" vse položaje, službo, - toda drugače se jim ni zgodilo nič hudega. Kdo ve, mogoče so se bali razkritij. Tudi Jovanka, vdova po Titu, kljub njeni razboritosti raje molči. Njeni spomini bi bili vredni premoženja, toda njih objava ne bi bila zdrava za njeno varnost!

Jernej Vilfan. Jernej Vilfan je slikar in zgodovinar in izhaja iz znane družine funkcionarjev Vilfanov. V razgovoru z Mladino (10. Okt. 86) je v ljubljanskem žargonu povedal o današnji slovenski politični problematiki. "Pri nas bi morali imeti parlamentarno demokracijo s strankami. Suverenost tam kamor spada v narodu in ne partiji. Želi svobodo tiska, neodvisno sodstvo, politični pluralizem. Svobodno besedo, da brska po gnoju socialistične preteklosti". Tako govori Vilfan, ki tudi zagovarja privatno lastnino v vseh gospodarskih panogah. "Nastale" so težave zaradi takih njegovih pogledov: ne pride do pravega ateljeja in pomankanje denarja, ker mu le malo slik odkupijo. Vse slikarske galerije so namreč v "družbenem sektorju!"

France Bučar. To je stari znanec iz Drage. Napisal je knjigo RESNIČNOST IN UTVARA (Obzorje Maribor). Nihče ni upal, da mu jo bodo pustili izdati. Preventivne kritike so bile domala vse negativne. Pisec se namreč obtožuje, da nosi "greh", da je s svojim sodelovanjem v OF od leta 1941 in pozneje v partizanih pripomogel k vzpostavitvi leninistične oblasti pri nas. To so mu namreč povedali šele po vojski. Med NOB je bil namreč prepričan, da se bori za narodno osvoboditev. Pozdravljamo to izpoved Bučarja, pripomnili bi samo, da je moral biti med obdobjem OF in partizanstva slep. Znaki revolucije so bili vendar tako jasni in glasni: rdeča zvezda, partizanska prisega, komisar, itd.

Louis Adamic. Slovenski režim se zadnje čase zopet krije za OF, NOB, za antifašističnimi simboli in ljudsko vstajo. Razlog za to je seveda vsesplošna polomija in rezultat revolucije. Pravim komunistom, upokojencem pa to seveda ni prav. Njihove zasluge se s tem zmanjšujejo. Tako vsaj pravi vodilni Jugoslovanski komunist v USA, sedaj živeč v SFRJ Strahinja Maletič in toži v NN (jan. 29/87).

Za Adamiča so pravili, da je bil on pobudnik za ustanovitev Združenega odbora južnoslovanskih Američanov, organizacije, ki je največ doprinesla k priznanju Titove vlade. (M. Klemenčič Lju, Simpozij L. A. st. 369). Maletič pa v svojem članku poudari, da je ideja in izvedba bila izključno delo jug. komunistov v Ameriki, predvsem dr. M. Markoviča. V glavni odbor je partija seveda spretno vrnila vplivne osebnosti, nepartijce. Začetna težava z Adamičem je bila, ker je v preteklosti imel težave s partijo. Po tiskanju knjige "My native land" pa se je dr. M. Markovič ogrel za Adamiča. Knjiga, po njegovi oceni, je bila dobra in politično zgrajena. Tako je partija uredila in imenovala (z volitvami seveda) Luj Adamiča, Z. Balokoviča, S. Kosanoviča ter druge. Niti eden od imenovanih ni bil član partije. Bili pa so pristaši NOB. Po drugi strani so dobro vedeli da NOB vodi Jugoslovanska komunistična partija. Tako pravi Maletič, ki še poudari, da je v vseh političnih aktivnostih bila partija v USA spiritus movens.

Novi spomenik. V Londonu so 1982 postavili spomenik vsem, ki so bili prisilno vrnjeni - takozvanim žrtvam Jalte. Silno lep spomenik je bil povsem uničen; nikdar se ni zvedelo, kdo je ukazal ta "vandalizem". 2. avgusta 1986 je bil postavljen nov spomenik v Londonu. Postavitelji so člani angleškega parlamenta obeh vodečih strank. Kot v slučaju Macmillana, je tudi pri spomeniku samem na delu neka tajna odločba, ki bi to največjo angleško sramoto in nje prave krivce rada zaščitila pred sodbo zgodovine.

ONTARIO SUMMER EMPLOYMENT PROGRAM

Employers

Delodajalci

Plačamo Vam \$1.25 na uro, če vzamete mlado osebo na novo delo to poletje.

VPRAŠAJTE NAS!
KLIČITE ŠTEVILKO

1-800-387-1290

V TORONTO KLIČITE 585-7399

 Ontario
Minister, Hon. Gregory Sorbara
Premier, Hon. David Peterson

Ministry of Skills Development

GIVE
THE
GIFT
OF LIFE

O ČRNIH BUKVAH

Slika partizanskega boja v Sloveniji

Kako je Osvobodilna fronta "osvojala" svoj narod

Žal malokdo v jugoslovanski Sloveniji pozna izbor dokumentov in dejstev, ki so izšli 1944, pod mističnim imenom "Črne bukve". Črne bukve pri slovenskem narodu pomenijo opis nečesa zlega; poznano je reklo: "Vpisal boš v črne bukve!" kar pomeni; zameril se boš!, tvoja "kariera" je ogrožena...

Govoriti o "Črnih bukvah", kot opisu komunističnih grozodejstev od 1941 do 1944, pomeni govoriti o nečem, kar je slovenski narod nekomu zameril; pomeni govoriti o strahotah, ki bodo za večne čase zaznamovane. "Črne bukve" so izšle pred dobrimi 42 leti, v vojnih razmerah; zato je v njih zamanj iskati avtorja ali avtorje in izdajatelja. Naveden je le kraj in letnica: Ljubljana 1944. Knjiga je bila potem dodatno razmnožena na fotokopirnem stroju, in v teh izvodih je pod predgovorom podpis: "Izdano v Ameriki v 36. letu našega pričakovanja.

Iz drugih virov je moč zvedeti, da so Črne bukve nastale pod vodstvom pisatelja Mirka Javornika ob udeležbi urednikov "Slovenskega doma".

Prav potrebno se je zdelo poizvedovanje po avtorju, saj je knjiga pisana z večšim peresom in bogato dokumentirana s kopijami originalnih dokumentov in fotografij. Ob vsem tem bi bilo zanimivo slišati mnenje sedanjih režimskih "Zgodovinarjev" iz Ljubljane: naprimer kaj bi o Črnih bukvah menil dr. Dušan Biber...

Ob vsej propagandi in povečevanju Osvobodilne fronte v jugoslovanski Sloveniji, ob nenehnem pritisku šole in sredstev obveščanja na mlado in staro; ob vsem tem bi bilo nadvse primerno seznaniti slovensko javnost v Jugoslaviji tudi z vsebino Črnih bukvev. Da bi ljudstvo vedelo, kako je že nad 40 let zavajano in kako je slovenska zgodovina iz tistih usodnih časov potrjena ali vsaj prikazana enostransko. Ljudstvo v deželi "samoupravljanja" živi v stalni zmoti o tem kdo se je bojeval za njegovo osvoboditev in kakšna je bila cena ter kako je potekala komunistična "osvoboditev" Slovenec, pod krinko Osvobodilne fronte.

Črne bukve - groza komunistične revolucije; genocid nad lastnim narodom v imenu mongolskega boljševizma!

O začetkih tako imenovane narodno osvobodilne vojske v Sloveniji je v Črnih bukvah takle podatek: "Prve skupinice" narodno osvobodilne vojske so odšle v gozd v jeseni 1941 in pozimi 1941/42. Če so se hotele preživljati, so morale ropati, ker jim ljudstvo samo od sebe ni dajalo. Nekaj zaradi tega, ker je vedelo, da ima opravka s komunisti, nekaj zaradi tega, ker samo ni imelo.

Čim bolj so se ropi množili, tem huji je bil odpor in tem hujska je bila tudi gonja Osvobodilne fronte proti "beli gardi". Gibanje, ki se je začelo pod geslom odpora proti okupatorju, je čez noč začelo razglašati, da ni njegov glavni sovražnik okupator, temveč ta brezimna in neznana "bela garda", to je slovensko ljudstvo...

...Boris Kidrič, tajnik Izvršnega odbora Osvobodilne fronte in taj-

IZREŽITE NAŠO NAROČILNICO IN ZMANJŠAJTE VAŠE STROŠKE ZA NAFTO.

Kanadčani izdajo več denarja za pogonsko sredstvo za svoj avtomobil, kot za druge potrebe. Zato je dobro, da mislite, o tem, kako lahko prištedite denar in energijo, ko vozite vašo vozilo.

Knjižica "The Car Economy Book" je polna dobrih nasvetov za nakup vozila. Če se držite nasvetov, ki jih ta knjižica nudi, boste prihranili denar, zmanjšali onečiščenje zraka in pomagali ohranjati naše naravne dobrine.

Napravi prvi korak danes
Naroči si brezplačno knjižico
"The Car Economy Book" s tem,
da izrežeš naročilnico in jo še danes
odpošlji po pošti.

The Honourable Minister of Energy,
Marcel Masse Mines and Resources

Canada

FREE. The Car Economy Book.

The Car Economy Book
Communications Branch
Energy, Mines and Resources Canada
580, Booth Street
Ottawa, Ontario K1A 0E4
Please rush my copy of The Car Economy Book.

Name _____
Address _____
City _____
Prov. _____ Postal Code _____

nik Centralnega komiteja Komunistične partije, je na konferenci (šlo je za konferenco KP Slovenije od 5. do 8. julija 1942, op. p.) glede tega govoril takole:

"Interesi Osvobodilne fronte zahtevajo, da se "bela garda" uniči... Tako je treba po drugi strani z vso ostrostjo nastopati proti pojavom popuščenja kot je bil npr. na Notranjskem... Skrbeti je treba, da bo pri tem vladala revolucionarna ostrina... Partija se bo borila z vsemi svojimi silami za uničenje notranjih sovražnikov." (1)
Tako torej Črne bukve! Da to niso prazne marnje in da so partizanski "bojevniki zares ropali, si oglejmo tale dokument iz Črnih bukvev:

Pobotnica 5. 6. 1943

Tovariš Lokar.

Dne 28. 5. 1942 smo Vam razlatali vso nam potrebno imovino, katera gre v korist delavsko-kmečke vojske ter celega slov. naroda. Torej upamo, da se ne čutite prizadetega. Toliko v vednost. Politkomisar I. voda Košlja Tovar. intendanta Riko

Odvedeno oz. odnešeno: 5 krav (brejih) 3 prašiči cca 60 kg, 2 konja stara cca 4 leta in pol cca 1550 kg pšenice - žita" (2)

...in tako naprej.

Po vojni pa že v otroških vrtcih otroke učijo tole pesmico:

"Tonček je prišel, torbico nosil, za partizane živeža prosil; mama je dala kilo masti, mala Marjona pa ščepec soli..."

Ni mogoče reči, da je svet še normalen!
Potem so padala slovenska življenja. Črne bukve so natrpene z imeni žrtev slovenskih "osvoboditeljev".

Navajamo:
"Štabu bataljona Ljube Šercerja NO Dne 21. jun. 1942

Danes je bil justificiran Razpotnik Josip oz Tomišlja, roj. 26. 1. 1903. Župan je med potjo pobegnil. Potem smo dovedli v logor njegovo ženo in brata in jih pridržimo, dokler se ne javi župan. V obratnem slučaju nam sporočite kaj naj storimo.

SMRT FAŠIZMU - SVOBODO NARODU!

Komandir Maks Politkomisar (Konec navedka) (3).

"Justificiranih" je bilo velikansko število civilnega prebivalstva, pa tudi mnogo komunistov...

Pa vsi tisti zastrašujoči sezname zaklanih, mučenih, ustreljenih. Pa vsi opisi sodelovanja "narodno osvobodilne vojske" s poraženo italijansko vojsko pri iztrebljanju slo-

venskega ljudstva. Črne bukve, ki so bile tu le silno površno in pomanjkljivo predstavljene, prav gotovo še čakajo na resnejšo analizo. Predvsem pa bodo nenadomestljiv vir podatkov bodočim nepristranskim zgodovinarjem. Saj sedanjí oblastniki so vse, kar bi jih lahko pred prihodnostjo očrnilo, uničili.

Vir: Glas akademika iz Slovenije.

Posredoval: V. Slemensky

Navedbe: 1. Črne bukve, poglavje: Uničevanje slovenskih življenj, str. 64

2. Črne bukve, poglavje: Uničevanje slovenskega narodnega imetja, str. 173

3. Črne bukve, poglavje: Uničevanje slovenskih življenj, str. 67.

mladincev (to propagira sedaj tudi AD!) nakažejo enostransko partijsko smer z obiskom piknika v Škofji Loki in Kočevju. To v posmeh delu naroda, ki je v teh krajih zgubil svoje najdražje. Urednik je sposoben časnika, vendar zvest novemu redu (B. Pogačnik). Prispevke je poročila o pariških Slovencih. Pove, da je klub Lipa, -kjer je upala SIM imeti oporo, -takorekoč mrtev. O slovenskem domu, kapeli in veliki delavnosti pri katoliški misiji seveda niti besede. Tako Pogačnik opisuje nekaj rojakov - posameznikov.

Povsem strankarski je razpis štipendij SIM-a.

Slovensko poreklo za njih ni dovolj. Nič manj kot priporočilo društva ali jug. konzulata je zaželeno. Le malo boljši je letošnji koledar SIM-a, Župan Škofje Loke še vedno povzdiguje socializem. Brez socializma ostane samo še barbarstvo. Tako pravi ta župan, velik zagovornik vsakoletnega plesa, gostije in razstave v škofjeloškem gradu, kraju mučenja, stradanja in likvidacij, ki so jih najprej povzročili organi Gestapa, kasneje pa krvi pijane OZNE. Dr. Janko Jeri na str.

129 se malo manj kot dela norca in naše pameti, ko trdi, da so nove slovenske meje z Italijo izjemen dosežek "dalekovidne politike OF". Malo stvarnejši je članek Irme Ozbalt o Žužemberku. Opisuje sovraštvo ene skupne občinov proti drugi, ki jo je povzročila državljanska vojna in potrjuje kršenje ustavne pravice vernikov, ki jim še danes ne pustijo obnoviti porušene cerkve, ali postaviti novo cerkev. Pove kruto resnico, da so partizanski borci leta 1956 porušili še drugo cerkev v središču mesta ob gradu.

KNJIGE IN REVJE

Celovski zvon. C. Z. je napravil slabo uslugo v decemberski izdaji 1986 svojemu sodelavcu, pokojnemu B. Štihu z objavo "Odrprtega pisma raznim kulturnikom". Pismo je bilo obdelano na njegovi smrtni postelji. Poleg nestvarne NOB, je Štih netočen, ko pravi, da je ta moment Slovenija brez sodne, ideološke in policijske represije. To stvar štrajk v Kopru očitno zanika. Še nerodnejši je Štih v svojem konjičku glede ustanovitve slovenskega kulturno duhovnega parlamenta. V ta parlament, ki ga partija itak ne bi dovolila, bi namreč postavil Stih matično Slovenijo in vse zamejstvo, dočim "emigrantsko" Slovenijo pa omeji samo na otroke staršev, KI SO ZGREŠILI PRAVO POT MED NOB. Kako revna slika drugače tako pogumnega Bojana. (C. Z. Dec. 98, stran 71).

Mohorjeve knjige. Letošnje Mohorjeve knjige smo prebrali. Op-

remljene so tako lepo, da še nikoli tako. Najboljši članek je v kalendarju o izvoru Slovencev. Zdravilne rastline imajo največjo vrednost v barvnih slikah. Rešitev izgubljenih je edinstveni primer. Krasen opis sedanjega stanja pravoslavljva v Rusiji. Vsa čast mu. V svobodnem svetu se lepše živi, kot pod Sovjeti. Svetlana nam to dokazuje. Domačija pod Krnom je zelo blede limonada. Na vseh straneh knjige ni prostora za Boga, cerkev ali duhovnika, pač pa za umetnika, pijanca, upravnika in postopača. Tam kjer je Peter v knjigi šolo končal, sem jo jaz tudi skoro pred pol stoletjem. Takrat je še križ visel v učilnici!

SIM za 1987. Urednik Rodne Grude želi vsem izseljencem srečno novo leto. Posebno poudarja, da smo jim pri Izseljenski Matici vsi enako dragi. Pa kaj ko pride v isti številki Rodna Gruda do protislovij. Pri izletu ameriških

Oporečniki samoupravnega socializma

Ali: Kakšne so razlike med komunizmom in islamskim fundamentalizmom

Orvelovska projekcija državne mašinerije se je v vseh dobah in v skoraj vseh deželah izražala v resnejših ali milejših oblikah; s prepričevanjem in ideološkim nasiljem, z zapori in mučenji; z natezalnimi in sekanjem glav. Država je vselej rada bdela nad svojimi državljanji, najsi so to že bili kraljevi podaniki v srednjem veku ali podaniki iranskih imamov v najnovejših časih.

Jugoslovanska Komunistična partija, ki je (kakšna ironija zgodovinske usode) prevzela oblast menda zato, da oblasti ne bo IMELA, marveč jo bo "izročila" v roke DELAVCEM (nesrečni delavci; še zdaj v Jugoslaviji ni docela jasno kdo je delavec in kdo je SAMO občan - o kmetu pa sploh ne vemo, če še vedno ni "kulak") in teoretiki komunistične revolucije so si kot prvi na svetu mislili samoupravljanje delavcev. Da delavci v Jugoslaviji niti ne soupravljajo, kaj šele samoupravljajo, je bolj ali manj vsemu svetu znano. In vsemu svetu je prav tako jasno, ne le to, da ljudstvu vlada komunistična oligarhija; marveč, da ta oligarhija skuša svoje ljudstvo tudi idejno preobraziti, ga idejno "prekrstiti" in ga napraviti za svoje vernike.

Bodi pri Homeiniju brezbožnik in znašel se boš v zaporu, in bodi v samoupravnem socializmu demokrat, če si želiš v zaporu.

Poskušajmo povedati preprosteje od preprostega: biti demokrat v Jugoslaviji pomeni biti oporečnik, disident, sovražnik države in ljudstva, kajti komunistična oligarhija si pač že vsa ta desetletja domišlja, da predstavlja ljudstvo in da je njegov reprezentant. Kakorkoli Slovenci nergamo večkrat na račun drugih jugoslovanskih republik, in pri tem priznavamo, da do nesporazumov med nami prihaja tudi zato, ker se premalo med seboj poznamo, je treba tokrat reči, da obstaja v Jugoslaviji demokratična fronta intelektualcev, ki so večna slaba vest komunističnim oligarhom.

Kakšna je razlika med pokojnim Bojanom Štihom in Milovanom Djilasom?

Če že v drugih jugoslovanskih republikah uradne organizacije zavračajo demokratične pobude, ki ponavadi prihajajo iz Slovenije, in katerih avtor je v veliki meri bil tudi rajni Bojan Štih, moramo priznati, da je fronta organizira-

nih demokratično naravnanih intelektualcev tudi v drugih republikah; če pri tem spomnimo samo na nekaj najnovejših primerov: od sarajevskega Šešlja do zagrebškega Parage in "beograjske skupine".

Pa tudi zato, da ne bi po svetu kdo misli, da si Slovenci domišljamo, da smo v Jugoslaviji edini, ki hočemo v svoji deželi demokracijo. Tudi zategadelj torej ne bi bil preveč ponesrečen poskus grobega in nepopolnega vpogleda v stanje v drugih republikah. Po svetu je brez dvoma najbolj "legendaren" jugoslovanski oporečnik Milovan Djilas, nekdanji najbojji Titov in Kardeljev sodelavec. Po partijskih kritikah njegovega "liberalizma" so ga izključili iz Partije in bil je tudi obsojen, ker je v ZDA objavil svoje "Pogovore s Stalinom".

V Sloveniji so bili po vojni tudi skonstruirani komunistični sodni procesi (Sirc, Nagode in drugi), pa v Jugoslaviji nihče od obsojenih ni mogel kasneje imeti večjega vpliva, ker so nekatere od njih preprosto postrelili, drugi pa so si našli življenski prostor v tujini. Beograjski Djilas pa je ostal doma in je postal slaba vest komunističnih oblastnikov.

Potem smo imeli v Sloveniji dolgoletni "primer" Bojana Štiha. Tudi on, nekdanji partizan, je preizkusil slovenske samoupravne in socialistične zapore; čeprav le za kratko. In kot so Djilasa 1954 izključili iz partije, je le nekaj let za tem iz partije SAM IZSTOPIL tudi Štih. In kot Djilas je ostal stalni trn v peti, stalni opominjvalec oligarhom.

Takoj naj povemo, da Štih v tujini ni pomenil posebno velikega disidenta, zato pa ga je slovenski narod vzel za svojega resničnega predstavnika. Djilas nekje piše, da ni težko prenašati zapora, čeprav je to "...kuča neobična", če veš, da si zaradi ideje po nedolžnem v zaporu. Ni razlogov, da bi Djilasu ne verjeli, da je vse kar je delal med vojno in po njej, delal iz vere-ideje, kot pravi sam. In prav tako ni razlogov, da bi ne verjeli Štihu, da je s svojim partizanskim vojskovanjem, verjel v zmago nečega naprednega, boljšega.

In še ta razlika je med Djilasom in Štihom: Štih je imel velikanski vpliv doma, medtem, ko Djilas v Jugoslaviji med ljudstvom ni prav preveč priljubljen.

In še o razliki med opozicijo v Slo-

veniji in opozicijo drugod po Jugoslaviji

Od lanske pomladi se v Sloveniji venomer kaj pretresljivega dogaja. Zlasti mladina, celo tista, organizirana v uradni organizaciji,

je pričela vse bolj glasno izražati nezadovoljstvo nad nedemokratičnimi postopki oblasti; nad togimi "navadami" jugoslovanske vojske, nad okostenelo organizacijo Titove Štafete, nad odločitvami politikov, ko gre za uničevanje okolja itd.

Po Jugoslaviji so bili ti slovenski postopki sprejeti hladno, če že ne sovražno. To množično slovensko gibanje, ki ga je Franc Šetinc pred kratkim označil za "protikomunistične sile", in ki je značilno predvsem za vse sloje slovenske mladine, kakor tudi za praktično vse intelektualce uživa pa vsaj tiho soglasje tudi vseh drugih plasti prebivalstva... To množično opozicijsko gibanje žal po drugih delih države, še ni zavzelo potrebnega obsega ali pa je bilo sploh ignorirano.

In da niti ne govorimo o revijah kot so: Nova revija, Mladina, pa študentska lista Tribuna iz Ljubljane in mariborska Katedra ter ne nazadnje tudi Celovski zvon, ki ga urejajo in vanj pišejo tudi avtorji iz jugoslovanske Slovenije.

Treba pa je reči, kot je bilo že poudarjeno, da med intelektualci vendarle obstaja opozicija tudi v drugih republikah, da poznamo oporečnike tudi drugod. Oglejmo si tokrat samo dejavnost nekaterih beograjskih odborov in komitejev, ki se pri komunističnih oblasteh zavzemajo za demokratično obliko človeškega sobivanja.

Zlasti v Beogradu so se formirale skupine intelektualcev, ki pišejo peticije in apele najrazličnejšim oblastnim in sodnim institucijam. Naj na začetku omenimo ODBOR ZA OBRAMBO SVOBODE MIŠLJENJA IN IZRAŽANJA (Odbor za odbrano slobode misli i izražavanja), ki se je v zadnjem času zavzemal za pomilostitev Džemaludina Latiča in ostalih obsojenih na znanem sarajevskem procesu, pa za pomilostitev Mirka Suniča iz Zagreba in drugih. Najbolj znana peticija omenjenega odbora pa je PREDLOG ZA VZPOSTAVITEV PRAVNE DRŽAVE (Predlog za uspostavljanje vladavine prava), ki je bil poslan in naslovljen na Skupščino Jugoslavije in jugoslovansko javnost.

Drugi odbor, ki se bori za liberalizacijo jugoslovanskega sistema je Odbor za zaščito umetniške svobode. Odbor za zaščito umetniške svobode, ki se je pred časom zavzemal tudi za Tomaža Mastna-

ka, protestiral proti prepovedi knjige dr. Vojislava Šešlja "Hajka na heretika" itd.

Poznan je še ODBOR ZA ZAŠČITO ČLOVEKA IN OKOLJA (Odbor za zaščito človeka i okoline), ki se je moral, kakor je to za Slovence čudno, ukvarjati celo s protestom proti preiskavi zoper svetnika Gospodarske zbornice Jugoslavije, ker je ta na televiziji govoril o posledicah černobilske katastrofe pri nas. Vlada je hotela namreč uvesti proti njemu kazenski postopek, ker da so bile njegove informacije škodljive za jugoslovanski turizem...

Poznan je še v Beogradu FOND SOLIDARNOSTI, ki si je zadal težko nalogo mobilizirati jugoslovansko javnost v borbi proti birokratsko monopolnim odnosom oblasti do državljanov.

Zanimivo bi bilo omeniti pred kratkim spočeti list SAMOUPRAVA, ki ga izdajajo v Novem Sadu in čigar ustanovitelji so znani književniki, filozofi in časnikarji; med drugimi: režiser Boda Markovič.

Če na kratko povzamemo: cela vrsta odborov in skupin intelektualcev je, ki so se pripravljali bojevati za večjo demokracijo in proti samodržstvu oblasti. Toda žal gre tu v gavnem za skupine akademikov, in drugih izobražencev; občuti pa se tisto pomanjkanje množičnosti odpora sistemu, ki je značilno za Slovenijo. Dokler v teh okoljih, kljub vsem pobudam akademikov, ne bo duh demokratizacije zavel tudi med širokimi sloji, bodo v Beogradu in drugod po Jugoslaviji oporečniki le preveč osamljeni in "glasovi vpijočih v puščavi".

Kot je donedavnega Bojan Štih povezoval in navduševal napredne sloje v Sloveniji in kasneje za seboj potegnil množice, upravičeno pričakujemo, da bodo tudi omenjeni beograjski odbori potegnili za seboj množice, ki si žele demokracije.

Vir: Slovenskega akademika iz domovine

Posredoval: V. Slemensky

Napisano januarja 1987

Zahteve po obnovitvi slovenske vojske

V vinotoku l. 1941 je bil objavljan v glasilu poveljstva slovenskih narodnoosvobodilnih partizanskih čet naslednji proglas:

Partizani - jeklena pest slovenskega naroda

Po dolgih stoletjih nastaja iz našega klenega naroda samostojna slovenska armada, ki bo s svojim

pogumom in s svojo krvjo za vso bodočnost potrdila pravico našega naroda do svobodnega življenja. Partizanske ODDELKE, TEMELJNE KAMNE LASTNE SLOVENSKE OBOROŽENE SILE je rodila zavest, da nam svobode nihče ne bo podaril, da si jo moramo priboriti v bratski vzajemnosti.

"Slovenski partizan", glasilo Poveljstva slovenskih narodnoosvobodilnih partizanskih čet, oktober 1941.

Od časa do časa je primerno osvežiti spomin na ta "svečani zgodovinski "proglas" in ga primerjati z resničnim sedanjim stanjem v republici Sloveniji in dokončnim klavernim razvojem omenjenih slovenskih oboroženih sil. Kaj in koliko je še ostalo od nekdanje "samostojne slovenske armade" in "temeljnih kamnov" lastne slovenske oborožene sile seveda že davno ni več skrivnost. Ta vprašanja silijo v republici Sloveniji vedno bolj in bolj v ospredje in povzročajo nemalo skrbi jugoslovanskim komunističnim oblastnikom. Še večji glavobol pa povzroča ljubljanska revija "Problemi" Jugoslovanski narodni armiji. Slovenski pisec Janez Janša je v tej reviji postavil nadvse upravičene zahteve, da je treba srbohrvaščino kot enotno poveljujoči jezik v vojski odpraviti in jo nadomestiti z jeziki v Jugoslaviji živečih narodov. Slovenski vojaki naj služijo samo v slovenskih vojašnicah v Sloveniji, pod slovenskimi častniki in s poveljevanjem v slovensčini. Potrebno bi bilo še odati: tako, kot je bilo nekdanje v prostovoljnih edinicah generala Majstra in nekaj desetletij pozneje v slovenskem domobranstvu. Slovenske vojske naj preveja slovenski duh, ne pa balkanizacija.

Janez Janša se pri svojih zahtevah sklicuje celo na nekdanjo Avstro-Ogrsko, v kateri so obstajale narodno strnjene vojaške enote z lastnim poveljujočim jezikom. Janša pravi, da je to pametno načelo sprejela tudi Jugoslovanska narodna armija, ko še ni bila dobro v sedlu in je veljalo še nekaj časa po zmagi. Toda kmalu, ko je stopil na čelo generalnega štaba JNA Srb Arsa Jovanovič, je bilo to načelo odpravljeno. Srbohrvaško poveljevanje je izrinilo slovensko; Arsa Jovanovič je bil pozneje kot pristaš Moskve ustreljen, a stanje v JNA se s tem ni prav nič spremenilo. Ostalo je pri pojugoslovanjenju jugoslovanske vojske. Slovenske zahteve po razjugoslovanjenju te vojske so bile na zborovanju političnega vodstva JNA koncem aprila lanskega leta na Topčiderju brezuspešna. Srbski politkomisarji v JNA so odločno odbili slovenske zahteve z "ute-meljivijo", da gre za "slovenačke podrivačke teze" ali po slovensko za razkroj v JNA.

Zares se je treba vprašati, koliko časa bomo Slovenci služili kot vojaki tujim vladavinam in prelivali kri za tuje koristi. Brez lastnih slovenskih oboroženih sil ne more biti prave samostojnosti, republika Slovenija pa bo ostala še nadalje samo na papirju.

Tone Šušteršič

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italiana 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Slovenija
Moja dežela